

Helyi Pedagógiai program

**Nagymarosi Napköziotthonos Óvoda és
Bölcsőde**

2025.

ÓVODÁNK ADATAI, JOGI STÁTUSZA

Székhelye, telefonszáma:	2626 Nagymaros, Magyar utca 15. 27/ 594 055
Intézmény típusa:	Önkormányzati német kisebbségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda
Intézmény részegységei:	Nagymaros, Magyar utca 15. Központi Nagymaros, Elsővölgy utca 2. Nagymaros, Dózsa György utca 25.
Intézmény Alapító Okirata:	Nagymaros Város Képviselő Testülete 2024.január 12.2/2024. számú határozatával hagyta jóvá.

Az Alapító Okiratban megfogalmazott alaptevékenység és speciális feladatok:

- a) Óvodai nevelés
- b) Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése
- c) Nemzeti és etnikai kisebbségi óvodai ellátás és nevelés
- d) Bölcsődei ellátás

Intézmény típusa:	Önálló jogi személyiség
Gazdálkodási jogköre szerint:	Önállóan működő költségvetési szerv
Óvoda fenntartója:	Nagymaros Város Önkormányzatának Képviselő testülete 2626 Nagymaros, Fő tér 5. Tel.: 27/ 595 100

Felvehető maximális gyermekek létszáma	250
Gyermekcsoportok száma:	9

1. HELYZETKÉP

1.1. ÓVODÁNK SAJÁTOS ARCULATA

Nagymaros város rövid története

Nagymaros a Dunakanyar festői szépségű térségében, a Börzsöny lábainál helyezkedik el.

Nagymaros már a népvándorlás idején is lakott település volt, Róbert Károly uralkodása alatt gyors fejlődésnek indult a település, mivel az uralkodó 1324-ben városi szabadalmakkal ruházta fel. A városi kiváltságokat Nagy Lajos király is megerősítette. A török hódoltság idején a lakosok száma jelentősen lecsökkent, a település már csak községnek minősült.

1709-ben a nagy pestisjárvány idején a település majdnem elnéptelenedett. Mária Terézia uralkodása alatt erdélyi református iparosokat, majd nagyobb számban Mainz környékéről sváb családokat telepítettek be. A sváb lakosság jelentősen fejlesztette Nagymaros gazdaságát, fellendült a gyümölcstermesztés, a kertészkedés és az osztrák kereskedelem.

A község rohamos felvirágzásnak indult, ápolták hagyományaikat, nyelvüket.

A II. világháborút követően kitelepítések, teljes vagyonelkobzások, a szigorú szankciók következtében a község fejlődése megtorpant, a lakosok nem ápolhatták hagyományaikat, nem használhatták nyelvüket.

Lakosaink 10%-a cigány származású, őseik zenész cigánycsaládok, már a század elején letelepedtek. Sajátos, de jó viszonyt alakítottak ki a helyi lakosokkal, de erőteljesen érvényesültek, és ma is érvényesülnek az asszimilációs törekvéseik.

Nagymaros az 1980-as évektől a „gát” program következtében politikai csatározások színtere lett, ezáltal fejlődésében jelentősen háttérbe került a szomszédos településekkel szemben. Az 1990-es évektől jelentős

fejlődésnek indult újból községünk. 1996-ban visszakapta településünk történelmi város rangját.

Városunk lakóinak száma 4691 fő, de hétvégéken és nyaranta többszörösére növelik a nyaralók és a turisták.

Nagymaroson gyárak, üzemek már nincsenek, de jelentős az idegenforgalom, a turizmus, a vendéglátás. Az aktív lakosok nagy része Vácott és Budapesten tud munkát vállalni. Jelentősen nőtt az elmúlt években a vállalkozók száma. Az aktív lakosok 8%-a munkanélküli, legtöbbjük cigány származású.

Óvodánk három részegysége egymástól egyenlő távolságra – egy központban és egy-egy részegység a város két szélén helyezkedik el. Az óvoda épületei 1909-ben épültek, korszerűsítésük, bővítésük – a lehetőségekhez képest – megtörtént. Továbbra is törekszünk pályázatok és egyéb források felhasználásával mindhárom telephely épületének bővítésére, korszerűsítésére a változó jogszabályok, minőségi követelmények figyelembevételével.

Óvodánk külön értékét a játszóudvarok jelentik. Műszaki adottságait, felszereltségét az utóbbi években sikerült rendeltetésüknek megfelelően fejleszteni, és természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő eszközökkel bővíteni. Az óvodaudvarok hangulatosak, fekvésüknél fogva jó kilátás nyílik a szemben magasodó Visegrádi várra.

Óvodánk sajátos arculatát meghatározzák természeti-környezeti adottságaink, melyet kihasználva, annak megismerését, szeretetét, gondozását, védelmét szeretnénk elmélyíteni. A gyerekek ápolják szűkebb-tágabb környezetüket, hagyományukat, hogy felnőttként kötődjenek lakóhelyükhöz és annak sajátosságaihoz.

1984-től óvodánk mindhárom telephelyén bevezetésre került a német nemzetiségi nevelés. Nemzetiségi Programunk áthatja nevelésünk alapvető

keretét, a szocializáció folyamatait, a gyermeki tevékenység formáit, a fejlesztés tartalmi területeit.

Sajátos népességi összetétel következtében kiemelt szerepet kap az érzelmi nevelés. Sajátos nevelési igényű gyermekek gondozását, fejlesztését vállaltuk a településen dolgozó szakemberek együttműködésével.

Közösségi nevelésünkben sajátos szerepet kap a hagyományok ápolása, a népi kismesterségek megismerése, melyben a gyerekek tevékenyen részt vehetnek, így a közös tevékenységek a gyermekek szociális fejlődésének serkentőjévé válnak.

ÓVODÁNK SZERKEZETÉNEK BEMUTATÁSA

Óvodánk három részegységében 9 gyermekcsoport működik.

19 pedagógus végzi a szakmai munkát, ebből egy független igazgató.

Óvodapedagógusok száma: 19 fő

- felsőfokú végzettségű: 19 fő
- nemzetiségi diplomával rendelkező óvodapedagógus: 10 fő

Speciális fejlesztést végző szakember:

- fejlesztőpedagógus: 3 fő
- drámapedagógus 1 fő
- népi gyermekjáték, néptáncpedagógus 1 fő

Szakmai munkát segítők:

- dajkák (dajkai szakképesítéssel): 9 fő
- pedagógiai asszisztens: 3 fő
- pszichológus/gyógypedagógus 1 fő

Egyéb kisegítők:

- óvodatitkár: 1 fő
- fűtő, karbantartó (szakmunkás): 1 fő
- fizikai kisegítő 1 fő

Helyi Pedagógiai Programunkat koherens az Óvodai nevelés országos alapprogramjával (továbbiakban: Alapprogram), a Köznevelési Törvénnyel és a Gyermekvédelmi Törvénnyel, a Nemzeti – etnikai kisebbségi óvodai nevelés irányelvének és a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelése irányelvével.

A pedagógiai program a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési-/tanulási feladatait, céljait.

Az intézmény folyamatosan nyomon követi a pedagógiai programjában foglaltak megvalósulását. A nevelést, tanítást segítő eszközök és a nevelési-tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik

Az óvodai nevelésünk céljainak megvalósítása, óvodásaink testi–lelki szükségleteinek, életkori sajátosságainak figyelembevételével készítettük el.

Programunkban nevelőtestületünk újító szándéka és a helyi társadalom igénye érvényesül.

Programunk az óvodás gyermek alapvető tevékenységeire, a játékra, a mozgásra épül. Fő hangsúlyt kap benne az érzelmi biztonság, a testi – lelki gondozás, a szociális magatartás és szokásrendszer megalapozása. Nevelésünk szellemiségét áthatják a hagyományok, népszokások és az anyanyelv, a nemzetiségi nyelv ápolása.

Programunkban a gyermeki tevékenység szabadsága a sokoldalú fejlődést biztosítja.

FENNTARTÓ ELVÁRÁSAI:

Az óvodás korú gyermekek testi, lelki, szociális szükségleteinek biztosítása. A gyermekek óvodai nevelésével-gondozásával összefüggő minden olyan feladat, amely pedagógiai, gondozási szakértelmet igényel.

Minden nevelő, oktató munkát segítő és a gyermekek szociális és egészségügyi ellátásával összefüggő feladat, valamint a német nemzetiségi óvodai nevelés és az iskola-előkészítés.

Sajátos nevelési igényű gyermekek gondozása, nevelése.

Fogyatékoság típusa szerint:

- látássérült gyermek, aki gyengén látó,
- hallássérült gyermek, aki enyhébben hallássérült-nagyothalló, hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott hallássérült gyermek,
- enyhén értelmi fogyatékos gyermek,
- a beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek,
- autisztikus jellegű gyermek,
- testi fogyatékos (mozgássérült) gyermek.

AZ ÓVODAHASZNÁLÓK IGÉNYEI:

A társadalmi elvárások miatt a szülők igényeinek megfelelően óvodánk a következő területeket kívánja fejleszteni:

- logopédia,
- fejlesztő pedagógia, gyógypedagógia
- biztonságos, gyerekbarát udvar,
- korszerű belső berendezés,
- eszközök, fejlesztő játékok bővítése,
- óvodán kívüli programok szervezése,

- igény esetén a nyitvatartási időn belül a hitoktatáshoz helyet, időt biztosítunk az egyházközösséggel egyeztetve;
- népi táncok, játékok az óvoda napirendjébe beépítve.

NEVELÉSI KONCEPCIÓNK

- Alakítsuk ki a gyerekek számára a szeretetteljes, biztonságot adó, érzelem gazdag, gyermekközpontú óvodai légkört.
- Minden gyereket a saját képességeinek ismeretében neveljük, vegyük figyelembe egyéni szükségleteiket.
- Törekedjünk, hogy gyermekeink szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad légkörben, vidáman, sok szép élménnyel tölthessék óvodás éveiket.
- Biztosítsuk a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű gyermekek állapotának megfelelő speciális gondozását, nevelését, fejlesztését.
- Biztosítsuk a kisebbségekhez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzését, erősítését, hagyományaik ápolását, megfelelő kommunikációs helyzetek teremtetésével a nyelv elsajátítását, gyakorlását.

2. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI

2.1.1. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA

Az óvodai nevelésünk célja, hogy az óvodás gyermekeink sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását elősegítse, az életkori, egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

2.1.2. NEMZETISÉGI NEVELÉS CÉLJA

Célunk a kisebbségi nevelés területén olyan élmények nyújtása, amelyek a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelnek. Fontosnak tartjuk a kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését, ápolását és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését.

Folyamatosan törekszünk e területen pedagógusaink továbbképzésére.

2.1.3. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK CÉLJA

Az integrált sajátos nevelési igényű gyerekeknél is alakuljon ki az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek a készsége.

2.2. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

2.2.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermekek testi fejlődésének elősegítése.

Feladataink:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, kis és nagymozgások harmonikus összerendezése;
- a gyermekek testi képességeinek fejlesztése, segítése;
- a gyermekek egészségének védelme, a gyermekek fejlődéséhez szüksége egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- az egészséges életmód, testápolás, egészségmegőrzés, higiéniai szokások kialakítása és rögzítése;
- életvezetési készségek fejlesztése;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása;
- ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

2.2.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS BIZTOSÍTÁSA

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, ezért fontos a derűs, szeretetteljes légkör kialakítása, amelyben a gyermeket már az óvodába lépés pillanatában pozitív hatások érik. A gyermek az új környezetben minél rövidebb idő alatt szerezzen olyan biztonságérzetet, mely meghatározza további szociális viselkedésének alakulását. A pedagógus nyugodt, és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremtsen. Minden interakcióban pozitív attitűddel

közelítsen a gyermekhez. Vegye figyelembe a gyermekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát.

A gyermekek hibázásait, tévesztéseit a nevelési/tanulási folyamat szerves részeinek tekintse, és a megértést segítő módon reagáljon rájuk.

A gyermek szociális érzékenységének fejlődését segítse, ugyanakkor énérvényesítő törekvéseinek is teret engedjen. A nevelési/tanulási folyamatban a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordítson.

Alapozza meg, segítse, ösztönözze a gyermekeket a későbbi tudatos értékválasztásra és saját értékrendjük kialakítására.

Tudatosan alkalmazza a gyermekek sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket.

Segítse, támogassa a társas kapcsolatok kialakulását, a tolerancia képességének, a másság elfogadásának fejlesztésével. Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit.

A gyermekek nevelése/tanítása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő helyzetet teremtsen.

Keltse fel, és tartsa fenn a gyermekek érdeklődését, a közös élményekre épülő közös tevékenységeket, ezért napirendünkben, heti rendünkben a folyamatos életszervezésnek, rugalmasságnak adunk teret.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- Szociálisan érettek az iskolába lépéshez.
- A gyerekek elsajátítják, és viselkedésükbe beépítik az óvoda szokás és szabály rendszerét.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemzi.
- Gátlás nélkül kommunikáljanak.

2.2.3. AZ ANYANYELVI-, ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Cél: Az anyanyelvi nevelés komplex folyamat, mely a nevelés egészét áthatja, és minden tevékenységben megjelenik. Fejleszti a gyermek önbizalmát, szociális kapcsolatainak alakulását, és elősegíti a gyermekek iskolai alkalmasságát.

A szocializáció folyamatában a beszéd, a kommunikáció a gyermekek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze. A nyelvi kommunikációs helyzetek fejlesztik a gyermekek beszédkedvét, beszédkészséget, az anyanyelv szókincsét, hangzásbeli és szövegszerkesztési, nyelvtani sajátosságait.

Az anyanyelv jelrendszerét a gyermekek játékos tevékenységek során utánzás alapján sajátítják el. A beszédtanulást befolyásolja a gyermekek ép érzékszerve, idegrendszere, a családi és az óvodai környezete.

A gyermekek érdeklődésére, mint életkori sajátosságaira építve biztosítunk részükre változatos tevékenységeket, élményeket, amelyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek természeti és társadalmi környezetükről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Kísérje figyelemmel a gyermekek egyéni beszéd-sajátosságait, és vegye figyelembe az egyéni beszédfejlődés ütemének különbségeit.
- Törekedjen az alig vagy keveset beszélő gyermekek szókincsének gyarapítására, a passzív szókincsük aktivizálására (mindkét nyelven).
- Ismerje fel idejében a beszédhibákat, a rosszul képzett hangokat, jelezze észrevételeit a logopédus felé, működjön együtt vele és a már kialakított hang helyes használatát rögzítse.

- Az óvodapedagógus verbális és metakommunikációs közlésének összhangban kell lennie.
- Legyen a beszéde nyelvtanilag helyes, jól érthető, tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikáljon.
- Teremtsen lehetőséget, adjon teret a spontán kommunikációra, a gyerek beszédaktivitásának kielégülésére.
- Ösztönözze a gyermekek közötti véleménycserét, fejlessze kommunikációs képességüket, harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremtsen.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatának, ismereteinek rendszerezése, bővítése; másrészt az értelmi képességek és a kreativitás fejlesztése.

Fejlődés jellemző az óvodáskor végén:

- beszédük jól érthető, tagolt, megfelelő hangzású, hanglejtésű, folyamatos összefüggő legyen;
- kialakuljon figyelemösszpontosító képességük;
- gondolataikat, érzéseiket, észrevételeiket, szükségleteiket érthetően, pontosan fejezzék ki anyanyelven;
- a csoportos beszéd során alakuljon ki beszédfegyelmük;
- metakommunikatív elemeket használjanak;
- párbeszédes és csoportos helyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal teremtsék meg és tartsák fenn a kapcsolatot;
- a rövid és hosszútávú, valamint verbális memóriájuk életkorúknak megfelelő legyen;

- jelenjen meg a szándékos figyelem, növekedjen a figyelem tartalma és terjedelme;
- problémamegoldó, kreatív gondolkodása alakuljon ki.

2.3. GYERMEKKÉPÜNK

A gyermek fejlődő személyiség. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervezett környezet együttesen határozza meg. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermekeket körülvevő személyi – tárgyi környezet szerepe meghatározó. Nevelési programunk az egészséges gyermeki személyiség kibontakozására törekszik **gyermekközpontú – szeretetteljes – biztonságot** nyújtó környezetben. Minden társadalomban sajátos gyermekkép alakul ki, a kor változásai, hatásai érvényesülnek a mindenkori idealizált gyermekképben.

A helyi társadalmi változások hatással lehetnek a helyi gyermekkép kialakulásában, mellyel kompenzálhatunk, vagy kiaknázzhatunk valamit.

Nevelőtestületünk gyermekideálja:

*„Milyen embert is akarunk formálni?
A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős,
jó ítéletű, értelmes, tette kész,
szép célokért hevülő és áldozó embereket,
akik meg tudják érteni és élni a szépet
és nagyot minden téren,
akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,
akik megértik a dolgok összefüggéseit,
akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,
amely csak kölcsönösségen, méltányosságon,
és jóakaraton épülhet.”*

/Szent-Györgyi Albert/

Jól gondozott, jól táplált, testileg jól fejlett, derűs-jókedvű, játszani tudó, nyitott – kapcsolatteremtő, kitartó, erős akaratú, érdeklődő – kutató – tevékeny és kreatív gyermekeket szeretnénk nevelni.

Boldogan éljük át a vissza nem térő óvodás éveket és tudjanak nevetni, felfedezni, csodálkozni.

2.4. ÓVODAPEDAGÓGUS SZEREPE

Az óvodapedagógus kulcsfontosságú szerepet tölt be az óvodai nevelés folyamatában. Az óvodapedagógus a gyermek közösségi életének irányítója. Az óvodapedagógus személyiségének modellértékével hat a csoportszerveződés folyamatára, serkentője a gyermekek egyéni fejlődésének.

Óvodáskorban a példa a leghatásosabb nevelő erők egyike. Fontos, hogy az óvodapedagógus mit és hogyan mond, miként viselkedik, és milyen értékeket képvisel. Pedagógiai tevékenysége biztos szaktudományos és módszertani tudást tükrözzön. Ismeri az Óvodai nevelés országos alapprogramját és az intézmény pedagógiai programjának főbb tartalmait. Ismeri és tudatosan alkalmazza a gyerekcsoport sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési/tanulási módszereket, eszközöket. A gyermekek személyes és szociális képességeik felmérésére alkalmas módszereket, eszközöket, technikákat alkalmaznak az óvodapedagógusok az intézményben.

Különösen 3 – 4 éves korban meghatározó az óvodapedagógus modell szerepe, mert a gyermek ebben a korban kritikátlanul, válogatás nélkül utánoz. Az óvodapedagógus biztonságot és harmóniát sugárzó egyénisége hat a gyermeki személyiség fejlődésére.

Az óvodapedagógus legyen határozott, szeretetteljes, őszinte, mindig megértésre, toleranciára törekedjen, a gyermekekkel mindig igazságosan, differenciáltan, egyéni sajátosságaikhoz igazodva bánjon. Legyen tudatos a magatartása, mert ez képezi minden gyermek fejleszthetőségének az alapját. Fontos számára tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza. Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepvállalásokhoz. Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi.

Az óvodapedagógusok rendelkeznek a közösségfejlesztés folyamatának ismeretével, és az alapján valósítják meg a rájuk bízott óvodai csoportok, közösségek fejlesztését. A beszámolókból követhetők az alapelvek és a feladatok megvalósításának eredményei, különös tekintettel az intézményi hagyományok ápolására, a támogató szervezeti kultúrára. Az intézmény gondoskodik és támogatja az óvodapedagógusok, pedagógiai munkát segítőket, valamint gyermekek közötti folyamatos információcserét és együttműködést.

2.5. PEDAGÓGUS ETIKA

Az óvodai nevelés akkor képes csak célját elérni, ha a családdal együtt, kölcsönös bizalommal, tapintattal és tisztelettel nevel, ennek egyik alapja a pedagógus etikus kapcsolattartása.

Különösen jelentős a gyermekcsoportokban közösen nevelő két óvodapedagógus és a gondozásban résztvevő dajka azonos értékrendet és szabályrendet, adekvát módon képviseljen. A nevelőtestület tagjai kölcsönösen megbecsüljék, tiszteljék egymást, hatékony munkakapcsolat kialakítására törekedjenek. A felmerült konfliktusokat kulturáltan, megértéssel, az okok megszüntetésével próbálják megszüntetni.

Az etikus mentalitásának jelentős szerepe van a felnőtt – gyermek kapcsolatában és ébresszen bizalmat a gyermekekben.

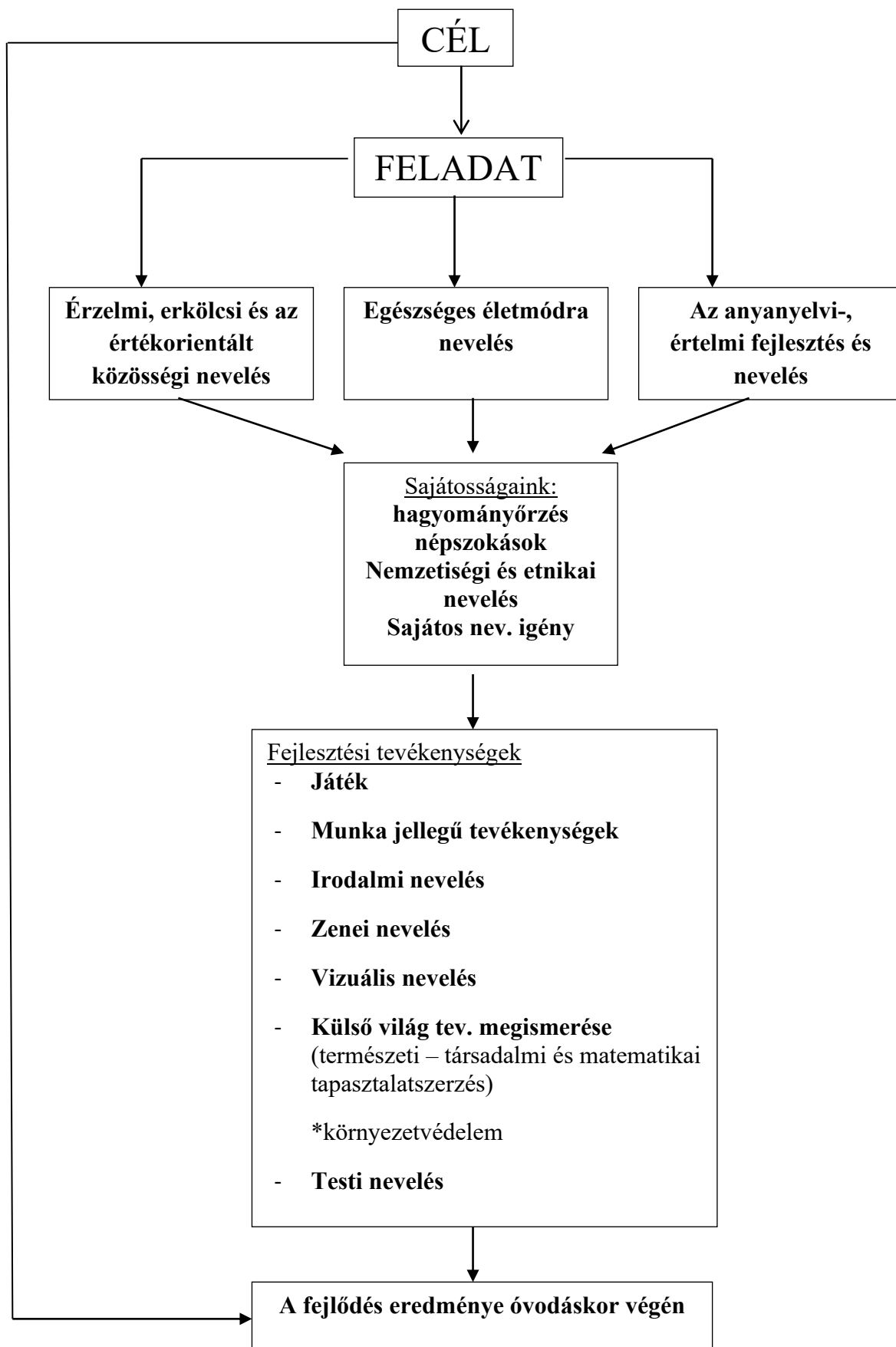
Az igazgató hiteles és etikus magatartást tanúsít, kommunikációja és magatartása a pedagógus etika normáinak megfelel.

Az óvoda alkalmazottja magatartásában és megjelenésében példamutató legyen. Az emberi kapcsolatokban segítőkész-kiegyensúlyozott és mérsékletes.

A pedagógus mint vezető, figyelemmel kísérje és segítse kollégái szakmai fejlődését. *Semmilyen formában sem éljen vissza munkatársai, a gondjaira bízott gyermekek és azok hozzátartozóinak bizalmával. Emberségesen és etikusan járjon el a munkaügyi kérdésekben.*

Óvoda érdekeit és szellemiségét minden dolgozó köteles szem előtt tartani és az óvoda életével kapcsolatos belső információkat, szolgálati titokként kezelni.

AZ ÓVODAI NEVELÉS RENDSZERÉNEK MODELLJE

3. FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGEK

A pedagógus ismeri és tudatosan felhasználja a gyermekek más forrásból szerzett tapasztalatait, ismereteit, tudását. Ismeri a nevelés /tanulás, képességfejlesztés szempontjából fontos információkat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását. Fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.

Egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiákat, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket. Pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek tevékenységeinek fejlesztése.

Terveiben szerepet kap a gyermekek motiválása, motivációjuk fejlesztése.

Tervező tevékenysége során a nevelési/tanulási folyamatba illeszti a szabad játékhoz, cselekvéshez kötött ismeretszerzésen és egyéb tevékenységeken kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. Mely alapján a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységeket tervez. A napirendet igazítja a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységeket szervez.

Megtervezi a gyermekek, a csoportok értékelésének módszereit, eszközeit. Tervei készítése során figyelembe veszi az Óvodai nevelés országos alapprogramjában és az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, tanított gyermekek és csoportok fejlesztési célját Tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.

A gyermekek, optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált nevelési-tanulási-tanítási folyamatot tervez.

A gyermekek fejlettségére is figyelemmel a kommunikáció, együttműködés szintjén bevonja őket a nevelés-tanulás-tanítás tervezésébe.

Megteremti az általa irányított nevelési/tanulási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket.

A gyermeki tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak, feladatainak kijelölésében.

Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek személyiségének fejlődésére.

A gyermekek számára adott visszajelzései rendszerek, egyértelműek, tárgyilagosak.

Elősegíti a gyermekek önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.

Az intézmény pedagógiai programjának egyik prioritása a tanulás-tanítás eredményessége. Nyilvántartják és elemzik az intézményi eredményeket:

-helyben szokásos megfigyelésen, vagy más alapon megszervezett mérések eredményei alapján

-6 éves kor után óvodában maradó mutatók

-elégedettségmérés eredményei

A gyermekek követésének kialakult rendje, eljárása van. A gyermekek további eredményeit felhasználja a pedagógiai munka fejlesztésére.

Az intézmény nevelési/tanítási célrendszeréhez kapcsolódóan a kiemelt eredmények dokumentálhatóak, és dokumentáltak pl. a beszámolóokban. Az eredmények eléréséhez az alkalmazotti közösség nagy többsége hozzájárul.

3.1. JÁTÉK

A játék a gyermeknek elemi életszükséglete, sajátos formája a környezet megismerésének. A játékban sokféle módon tudja magát megvalósítani. A tanulás egyik speciális formája. A játék, mint tanulás, spontán és önálló tevékenységet követel meg a gyermektől. Kíváncsi, fel akarja fedezni a környezetét, tele van izgalommal, alkotó tevékenysége növekszik.

A szabad játéknak kiemelkedő szerepe van a gyermek kiegyensúlyozott személyiségfejlődése terén.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játék feltételeinek biztosítása (idő, légkör, eszköz, élmények biztosítása).
- Helyezze előtérbe a szabad játék érvényesülését., és további játéktevékenységre ösztönözzön. Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés módszereit, a csoport tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, a játék és más tevékenység sajátosságaira alapozzon.
- Utánozható mintát adjon, illetve kezdeményező, segítő legyen, ha a játék folyamat elakad.

A játék ismertetőjegyei:

- A játék ismétlése biztonságérzethez, jó közérzethez, és kiegyensúlyozottsághoz vezet.
- Különböző játékformák mutatják a játékos tevékenységet, az örömet és érdeklődést a tevékenység iránt.

- A játék közben a gyermek spontán és utánozva tanul.

A játékfajták az óvodáskorban segítik a nyelvi feladatok eredményes megoldását.

A játék fő formái:

- Gyakorló játék
- Szimbolikus játék
- Szerepjáték
- Konstruáló játék
- Szabály játék

A gyakorló, a memória, az érzékszervi és egyéb játékok, a gyermekek által könnyen felfoghatóak és a gyakorlás által, gyorsan megtanulhatóak. A játékban a gyerek, az óvodapedagógus jól artikulált kiejtésének utánozása révén, pozitív beállítódást nyer a nyelvhez. Ezenkívül a nyelvi befogadóképesség alapjait is lerakhatjuk. A gyermekek megélik első pozitív benyomásaikat a beszélt nyelvvel. Megneveznek tárgyakat, dolgokat és érzik a könnyen tanulható ritmust.

A szimbolikus-szerepjáték egyik formája a szabad ábrázoló játéknak, amely egy közös élményen, közösen hallgatott történeten, elbeszélésen, mesén alapszik. Mivel egy témához kapcsolódik, ezért nevezik dramatizálásnak vagy bábjátéknak. A szerepjátékban a szerepcsere, dialógusformában van (hallgató –válaszoló) így ez a játék nagy jelentőséggel bír a nyelvi nevelésben.

Ezen szerepjáték feltétele, a gyakori mesehallgatás, a mese cselekményének, figuráinak ábrázolása, a mimika, a gesztikuláció, a magatartás és a nyelv segítségével. A kör – és mozgásos játékoknak, nagy jelentősége van a gyermek társas fejlődésében.

Ezek a játékok népies tartalommal telítettek és emberközeli szituációkat ábrázolnak. E játékokon keresztül a gyermekek megtanulják életkoruknak

megfelelően a szokásokat, szükségleteket, valamint a nemzetiségi hagyományokat megismerik, ápolják, gyakorolják.

A szabály játékot (lottó, memória, boltos) a fejlődési foknak és a nyelvismeretnek megfelelően válasszuk ki, s a gyermekek kívánsága szerint gyakoroljuk.

A szabály játék magában hordozza a helyes kiejtés gyakorlását, valamint a produktív beszéden keresztül a szókincs bővítését.

A fent említett játékformák, spontán formában, szabad játékként is fontos szerepet töltenek be a gyermek személyiségfejlődésében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- játékaikban dominánsan jelentkezik a szerepjáték;
- kitartóan, hosszú ideig képesek egy témában játszani, kisebb csoportokban is;
- ismert meséket dramatizálnak;
- élvezik a szabályjátékokat, képesek a szabályokat betartani;
- interakciójuk gazdag, kulturált, érthető;
- kialakul az együttjátszás igénye;
- egymás játékát kiegészítik, segítik;
- saját ötleteik alapján próbálkoznak játékeszközök készítésével, azokat alkalmazzák;
- problémahelyzetek megoldására vállalkoznak.

3.2. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A tevékenység célja: A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait, kötelességteljesítését. A munka jellegű tevékenységek a játékból bontakoznak ki, melyeket

elsősorban önmagukért és a közösségért végeznek. *A munka célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik.* A munka az, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül értékelhető, belátható, átélhető a gyermekek számára, s ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejti ki nevelő hatását.

A munka készségfejlesztő hatása: Fejleszti a gyermekek önállóságát, feladattudatát, figyelemösszpontosítását, mozgás-összerendezettségét, felelősségtudatát, esztétikai érzelmeit, kreativitását, feladattartását, kitartását.

Kisebbségi nyelvi ismeretei, szókincsük, mondatalkotó készségük az eszközök, munkafázisok megismerésével, nyelvi alkalmazással bővül, megszilárdul.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Különböző munka jellegű tevékenységek szervezése és feltételeinek biztosítása.
- Mintaadás útján mutassa meg a feladatokat, ösztönözze a gyermekeket a feladatok elvégzésére, ismertesse az adott munka eszközeit, azok használatát, munkafogásokat, a sorrendet.
- Szervezze a napirendet úgy, hogy a munkához elegendő idő legyen.
- Teremtse meg a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.
- Gondoskodjon arról, hogy a munkavégzés ne csak időszakonkénti, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvoda mindennapjaiba.

3.3. IRODALMI NEVELÉS

MESE, VERS

A mese éppúgy, mint a játék örömforrás. Mindkettőből hiányzik a közvetlen oktató szándék. Mindkettő magától értetődő társas élmény. A mese az egyetlen közlésforma, amelynek segítségével a gyermekekkel szót válthatunk arról, ami a kézzel foghatón túl legjobban foglalkoztatja őket. A teljes világ tükörképe. Képsorai mindig konkrétak és érzékiek, és mégis térben, időben hatalmasan kitágítottak.

Cél:

- Az irodalom megszerettetése, váljanak a gyermekek az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadójává.
- Az olvasóvá válás előkészítése. A gyermekek szívesen hallgassanak mondókákat, verseket, meséket.
- Váljanak a gyermekek „befogadóból”, „előadóvá”, „alkotóvá”.

Óvodapedagógusi feladatok:

- Változatos irodalmi élmények nyújtásával segítse a gyermekek vágyának felébresztését a könyv, a színház, a múzeum iránt, ugyanis csak így válhatnak esztétikai élményekre érzékeny művelt emberekké.
- Segítse elő a mindennapos meséléssel a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődését.
- Az óvodapedagógus teremtsen meg a mindennapos mesélés feltételeit és szokásait (hely, állandó időpont, szeretetteljes légkör, ne zavarják külső ingerek, hangulatkeltő elemek, meseszőnyeg).
- Igényesen válassza ki a mese-vers anyagát mindkét nyelven, a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan. Merítsen a

néphagyomány kincseiből, rövid népmesék közvetítésével alapozza meg a gyermekek identitástudatát, ezen keresztül segítse a világ megismerését, mélyítse a gyermekek önismeretét.

- Állítson mintát a gyermekek elé fordultatos nyelvhasználatával, metakommunikatív mintaadással.
- Váljon a mesélés az óvodai élet állandóan zajos, nyüzsgő közegében a csend szigetévé.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek igénylik, önként kérik a mese-vers ismétlését;
- segítenek a mesélés feltételeinek kialakításában, megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik;
- a folytatásos művek szálait összekötik;
- megjegyezik a mese-vers érdekes szólásait;
- önállóan is kitalálnak meséket, történeteket, illetve az óvodapedagógus által elkezdett kitalált történeteket befejezik;
- hosszabb verseket és egyszerűbb meséket egyedül is elő tudnak adni.

3.4. ZENEI NEVELÉS

„A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja az ízlését és emberi magatartását.”

/Kodály Zoltán/

A zenei nevelés céljai:

- a gyermekek élményhez juttatása énekléssel, zenehallgatással;
- zenei ízlésük formálása, zenei érdeklődésük felkeltése;
- gyermekekkel az éneklés megszerettetése, tiszta énekléshez szoktatás;

- gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.

A zenei nevelésnek sajátos formáló ereje van, mert a zene érzelmi hatása szerteágazó. A zenehallgatásra szánt dalok változatosak, ne csak vidám, tréfás, hanem széles ívű, lassú tempójú dalokat ismerjenek, hogy a gyermekekben sokféle érzést keltsenek, többféle gondolattársításra adjanak módot.

Óvodapedagógusi feladatok:

- Vegye figyelembe zenei szempontból a gyermekek testi, értelmi fejlődésének fokozatait, és ennek ismeretében tervezze a feladatokat.
- Az óvodapedagógus a fejlesztő tevékenységet változatos módszerekkel a gyermekek aktív részvételére támaszkodva szervezze meg.
- Kövesse a fokozatosság elvét a zenei anyag feldolgozásában, a játékok sorrendjében, a zenei képességek fejlesztésében.
- Figyeljen fel a tehetséges, illetve az átlagon felüli zenei képességekkel rendelkező gyermekekre.
- Ismertesse meg a gyermekeket a nemzeti dalokkal, gyermekjátékokkal, népzene, népdalok világával.
- Kérje a szülők segítségét a régi nemzeti dalok, gyermekjátékok felkutatásában.
- A zenei anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzeti nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.
- Gyermekek zenei ízlését formálja komolyzene rendszeres hallgatásával.
- Már óvodás korban ismerjék meg a hangszereket, a hangszerekkel történő együtt muzsikálás örömét.

- Tanítson meg egyszerűbb tánclépéseket, és az együttes táncolás örömét.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- tudják a mondókákat szép szövegkiejtéssel, tisztán énekelni, tempóját betartani;
- egyszerű dallammotívumokat tisztán, egyedül visszaénekelni;
- ismerjék fel a magas-mély, halk-hangos közötti különbséget;
- ismerjék fel a dallamot belső- és zárómotívumról, hangszerről;
- tudjanak dalokat hallható jelre hangosan és magukban énekelni, rövidebb illetve hosszabb dallammotívumok elbújtatásával;
- ismerjék fel a hangszínek finomabb eltéréseit zörejen, beszédhangon;
- tudjanak visszatapsolni szöveges ritmusmotívumokat csoportosan és egyénileg;
- egyszerű és játékos táncos mozgásokat esztétikusan formáljanak meg. Alakítsanak térformákat segítség nélkül;
- fejezzenek ki üttöhangszerekkel lüktetést, ritmust és motívumhangsúlyt.

3.5. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Célunk az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására való igény kialakítása.

A rajzolás, mintázás, kézimunka összetett nevelési terület. Magába foglalja a rajzolást, festést, építést, mintázást, képalakítást, konstruálást, kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést, és a környezet alakítást. Olyan nevelési terület, mely a gyermekek óvodába lépésének pillanatától

„él”, hisz a kisgyermek mindent jól megnéz, és szívesen választja a festést, rajzolást, mintázást, mint tevékenységi formát.

Az óvodapedagógus feladata:

- Ismerje a gyermekek vizuális készség szintjét.
- Vegye tekintetbe a gyermekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket.
- Az arra rászoruló gyermekeknek egyénileg nyújtson segítséget.
- Adja meg a gyermekeknek a választás lehetőségét, anyagban, technikában, témában.
- Ne hagyja, hogy a gyermekek rajzolása sémává merevedjék, ötletadással lendítse tovább a gyermek fantáziáját.
- Pozitívan értékeljen minden apró fejlődést.
- Biztosítsa a megfelelő számú és mennyiségű eszközt, a manuális foglalkozásokon kívül a nap bármely szakában.
- A gyermekekben keltse fel az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát.
- Alakítsa ki a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos higiéniai szokásokat.
- A helyes eszközhasználaton túl tanítsa meg a gyermekeknek az eszközök helyes rendben tartását, tárolását.
- Séták, kirándulások, közös gyűjtögetések szervezésével motiváló élményekhez juttassa a gyermekeket, és az összegyűjtött anyagokat építsék be alkotásukba.
- Nyújtson sikerélményt az alkotás öröme.
- Figyeljen a gyermeki rajz üzenetére, mert a gyermek rajzában egész személyisége, pillanatnyi lelkiállapota tükröződik.
- Legyen igényes a környezet formálásában.

- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek nézegethessék egymás munkáit és alkothassanak véleményt róla.
- Mindkét nyelven sajátíttassa el az eszközök nevét, a cselekvések megnevezését, valamint a hangulatok szóbeli kifejezését.
- Helyezze előtérbe a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata új megoldások keresése, kreatív környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- alakul képszerű gondolkodása, fogalomalkotása konkréttá válik;
- élményei, elképzelései, képzei megjelenítésében többnyire biztonsággal használja a képi kifejezés változtatás eszközeit;
- színhasználatában érvényesíti kedvelt színeit;
- formaábrázolása változatos, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat;
- emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével;
- elképzelései alapján tud formákat mintázni;
- fokozott önállósággal tudja alkalmazni a megismert technikákat (varrás, papírhajtogatás);
- önállóan díszít tárgyakat;
- készletést érez arra, hogy figyelmét összpontosítsa, technikai tudását aktivizálja;
- saját készülő alkotását önmaga is elkezd javítani.

3.6 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE – MATEMATIKAI NEVELÉS, KÖRNYEZETVÉDELEMRE NEVELÉS

A környezet megismerésére nevelés során a környezethez való pozitív érzelmi viszony és a helyes értékrendszer kialakítása, a környezeti kultúra megalapozása a cél. A környezeti nevelés áthatja az óvodai nevelés egészét, jelen van a tevékenységi formák mindegyikében. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jutnak a gyermekek. Felismerik mennyiségi, alakú nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-, és mennyiségsszemlélete.

Célja: a gyermekek életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek – tevékenységeken keresztül – az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetükről. Ismerjék meg az alapvető természeti összefüggéseket, azok szükségszerűségét, hatásait közvetlen környezetükre, ezáltal lehetőségük nyílik a környező valóság formáival, mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre, mely hozzájárul a korszerű matematikai ismeretszerzéshez - alapja a tevékenység- s ezáltal a gyermek sokoldalú fejlődéséhez.

Óvodapedagógusi feladatok:

- Fokozatosan és folyamatosan mélyítse, rendszerezze a gyermekek ismereteit az őket körülvevő közvetlen és tágabb természeti - emberi- tárgyi környezetből.
- Biztosítson olyan feltételeket (hely, idő), amelyben –spontán vagy szerzett formában- a gyermekek nyugodtan szemlélődhetnek, vizsgálódhatnak.

- Építsen ki olyan speciális eszköztárat, amely a gyermekek számára hozzáférhető, például természet sarok, szakkönyv, nagyító, mikroszkóp, edények, szerszámok, távcső.
- A gyermekek fejlettségi szintjének megfelelő beszéddel (szókincsfejlesztés) cselekvés –kép egységében világítson rá az alapvető konkrét összefüggésekre.
- Séták alkalmával hívja fel a gyermekek figyelmét a közlekedési szabályok betartására (szimulációs játékok), viselkedési szabályok.
- Alakítsa a környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alak, nagyságbeli, tér-sík szemléletét.
- Használja ki az adódó matematikai lehetőségeket.
- Engedje és ösztönözze felfedezni a valóság jelenségei közötti kapcsolatokat, összefüggéseket, és ezáltal az „igazságok” felismerésére serkentsen.
- Adjon lehetőséget a minél több érzékszervvel való tapasztalatszerzésre.
- Teremtsen olyan helyzetet, amelyben a gyermekeknek alkalmuk nyílik a többféle megoldás közötti választásra.
- Biztosítson lehetőséget különböző azonosítások, megkülönböztetések, összefüggések cselekvő felismertetésére, állítások, kérdések, utasítások megértetésére.
- Ismertessen meg és készíttessen a gyermekekkel különböző formákat a közvetlen környezetükben.
- Tegye lehetővé igaz, vagy hamis tulajdonságok megítélését, összefüggések megláttatását, felfedezését.
- A környezeti nevelés során törekedjen az adott téma komplex feldolgozására.
- Lehetőleg a témát saját közegében dolgozza fel (közlekedés – séta közben, háziállatok- családi házaknál).

- Ismertesse meg az ország és városunk jelképeit (zászlók, címer, Himnusz).
- Minden alkalmat ragadjon meg az aktív és passzív szókincs bővítésére.
- Törekedjen pozitív érzelmi viszony kialakítására a szülőföldhöz, a kisebbségi szokásaikhoz, hagyományaikhoz, kultúrájukhoz.
- Matematikai jellegű tevékenységek során segítse tapasztalatszerzésüket, formálja véleményalkotásukat, e két képességgörben lehetséges legintenzívebben a másodnyelvi szókincs és fogalomkörök bővítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- tisztában vannak családi hovatartozásukkal, tudják lakcímüket, nevüket;
- ismerik testük részeit, azok funkcióját, egészségügyi szokásrendszerük kialakult;
- betartják az elemi közlekedési szabályokat;
- biztonsággal eligazodnak városunk főbb utcáin, ismerik a környezetükben lévő intézményeket;
- ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- felismerik a napszakokat, és az azokhoz tartozó tevékenységeket;
- tudják az évszakok változását és jellemző jegyeit;
- igénylik és élvezik a közös ismeretszerző kirándulásokat;
- a színeket biztonsággal felismerik – az árnyalatokat megnevezik;
- a növényeket gyűjtőfogalmuk szerint rendezik, ismerik fejlődési szakaszait, részeit, felhasználási lehetőségeit, gondozási műveleteit;

- ismernek sok állatot, természetes környezetük, tulajdonságaik alapján felismerik, és ismereteiket rendezni tudják;
- megalapozódik identitástudatuk;
- kialakult beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető speciális szókincs – adekvát használat;
- képesek jól ismert tulajdonságok szerinti válogatás folytatására, sorbarendezés végzésére;
- összehasonlításait szóban is kifejezik, mások megállapításainak igazságát megítélik;
- értik és helyesen használják az ismert mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat;
- elő tudnak állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, ugyanannyit, többet, kevesebbet;
- tárgyakat meg tudnak számlálni 20-ig, számfogalmuk alakuljon ki 10-ig;
- szívesen építenek, képesek másolással megépíteni a mintával megegyező elemekből és színekből álló különböző térbeli és síkbéli alakzatokat;
- értik és követni tudják az irányokat és helyeket kifejező névutókat (alá, fölé, közé);
- erősödik bennük a megismerési vágy és aktív részesei saját környezetük alakításának.

KÖRNYEZETVÉDELEMRE NEVELÉS

„A természet hatalmas, az ember parányi.

Ezért aztán az ember léte attól függ,

milyen kapcsolatot tud teremteni a természettel...”

/Szent-Györgyi Albert/

A természetvédelem nem más, mint ismeretekkel és tapasztalatokkal megerősített (pozitív) érzelmi viszonyulás a minket körülvevő élő és élettelen környezet.

Az a gyermek, aki megszereti a természetet, megismeri annak összefüggéseit, ösztönösen óvni, védelmezni fogja azt, hisz érzelmileg kötődik hozzá.

Nevelőmunka során tudatosan alakítva gyermekeink világszemléletét, amely a természet kincseinek megbecsülésén és azok mértéktartó felhasználásán alapul.

Környezetvédelmi koncepciónk: megmutatni gyermekeinknek, hogy a talaj, víz, levegő tisztaságának védelme szükségszerű a növény, állatvilág és az ember megóvása érdekében. Tiszteljék az élet mindennemű megnyilvánulási formáját akkor is, ha megjelenését negatív érzelmek kísérik.

Óvodai élet során gyakran látogatjuk a közeli erdőket. Kirándulásaink lehetőséget nyújtanak a helyes magatartáskultúra gyakoroltatására, és az ott lakó életközösségek rendszeres megfigyelésére. Duna-parti séták alkalmával a víz állapotának vizsgálata érdekes „játék”. Vízparti madaraink, az évről-évre visszatérő hattyú kolónia megjelenése mindig nagy örömet okoz gyermekeinknek, rendszeresen etetjük őket, hogy újra visszatérjenek hozzánk. Télen a kerti madaraink etetéséről is folyamatosan gondoskodunk.

Megismertetjük gyermekeinket a keletkező hulladékok újrahasznosítási lehetőségeivel (pl. a kerti hulladék komposztálása), a szelektív hulladékgyűjtős fontosságával, gyakorlatával.

Együttműködés a helyi civil szervezetekkel. Rendszeres vadgesztenyegyűjtéssel segítjük az erdészek munkáját, ezzel járulunk hozzá az erdei állatok téli takarmányozásához.

Tervezzük, hogy csatlakozunk az általános iskola szelektív szemétgyűjtési akcióihoz.

Nekünk, óvodapedagógusoknak, az a feladatunk, hogy lehetőséget, alkalmat, időt biztosítsunk a gyermekek számára, és megfelelő ismeretekkel segítsük őket. A természetben barangoló, kutakodó gyermek mindig élményekkel gazdagodva tér meg, mindig felfedez valami újat, érdekeset, ami arra ösztönzi, hogy tovább kíváncsiskodjon, keresgéljen.

Az óvodapedagógus szabadon választhat a csoport életének megfelelően a következő **KÖRNYEZETVÉDŐ JELES NAPOK** közül:

- március 22. – A víz világnapja
- április 22. – A Föld napja
- május 10. – A madarak és a fák napja
- június 5. - Környezetvédelmi világnap
- október 4. – Állatvédelmi világnap

3.7. TESTI NEVELÉS

A testi mozgás örömei és a szellemi fejlődés, kölcsönös kapcsolatban állnak egymással. Így a gyermek fejlődő szervezete különös figyelmet érdemel. A szabadban végzett mozgások a levegőn, napon, vízben, havon erősítik az egészséget, edzik a szervezetet, segítik a test kondíciójának növelését, támogatják az immunrendszer aktivitását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben való tájékozódást, helyzet felismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akaratí tényezőinek alakulását.

Óvodapedagógusi feladatok:

- Keltse fel a gyermekekben a rendszeres mozgás utáni vágyat érdekes és örömteli testgyakorlatokkal.
- A rendszeres és céltudatos testgyakorlatokkal fejlessze és tökéletesítse a gyermek motoros tulajdonságait: erő, reakcióidő, jártasság, kitartás, ügyesség, gyorsaság, valamint a koordinációs készségét és az egyensúlyérzékét.
- Alakítson ki készségeket, mint a futás, ugrás, mászás, dobás, ...
- A testgyakorlatok és mozgásos játékok kiválasztásánál, a mozgás alapformáinak kialakítása és megkövetelése, e mellett a gyermek nyelvismeretének bővítése is feladata.
- Tervezze meg az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgás gyakorlatokat.
- Ismertesse meg mozgás közben is a testrészeket, segítse a testséma alakulását.
- Érje el, hogy a gyermekek a sporttevékenységekben szívesen vegyenek részt.

A testi nevelés három formája:

- kötetlen mozgás a szabadban
- mindennapos testnevelés
- testnevelés foglalkozás

A mozgásos játékok népies tartalommal szolgálnak, mint a fogó, ugrójátékok, bújócskák.

A mozgásos játék szabályait az óvodapedagógus a heti témának megfelelően változtathatja, s ezzel a gyermek szókincsét bővítheti.

A napirendben ügyelni kell, hogy ne terheljük túl a gyermeket, vigyázzunk a nyugalmára. A gyermekek mozgás közben eszközöket is használnak: babzsák, karika, labda..., amelyek különböző mozgásélményekre adnak lehetőséget.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- elfogadják az óvodapedagógus irányítását, önállóan is képesek szabályjátékok, futó-, fogójátékok játszására;
- növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik;
- mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek;
- cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak;
- tájékozódó képességük térben és időben fejlődik;
- megszeretik és igénylik a mozgást;
- egyéni-, csoportos, sor és váltóversenyen a szabályokat pontosan betartják;
- megértik az egyszerű vezényszavakat;
- kialakul a harmonikus és összerendezett mozgás;
- kialakul a játék közben az egészséges versenyszellem.

3.8. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (8.31.) EMMI rendelet 128.§ határozza meg, mely szerint:

- (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési- oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- (2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok az alábbi területekre terjednek ki:

- a.) az egészséges táplálkozás
- b.) a mindennapi mozgás, testmozgás
- c.) a testi és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- d.) a bántalmazás megelőzése
- e.) baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- f.) személyi és környezeti higiéné

Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. Az egészség fejlesztése kisgyermek kortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlődésben. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van.

Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület.

Óvodai egészségfejlesztési feladatok

1. Szomatikus nevelés, személyi és környezeti higiénia

Személyes tisztálkodás

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokásrendjével.

Feladataink:

- Elegendő időt és segítséget biztosítunk a gyermekeknek a higiénés tevékenység elvégzéséhez egyéni adottságaikat figyelembe véve.
- A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.
- A tisztaság alapvető fontosságának, betegség-megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, köröm ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.
- A higiénés szokások kialakításánál törekszünk az önálló feladatvégzésre ösztönözni a gyermekeket.
- Az egészségvédelem érdekében használt eszközök (pl. papírzsebkendő, fogkrém, szappan stb.) korlátlan hozzáférését biztosítjuk a gyermekek számára.

Környezeti higiénia

A tiszta, rendezett környezet létrehozása segít a jobb közérzet eléréséhez. A környezet higiénéjára való nevelés magába foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, a csoportszobák szellőztetését, az ivóvíz higiéniját, az udvar tisztántartását, gondozását. A természet megvédése, a hulladék kezelése, az energiával való takarékoskodás, a környezettudatos magatartás megalapozása az óvodai nevelés kompetenciája.

Feladataink:

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket a takarékos energiafelhasználásra ösztönözzük. (víz, áram, papírhasználat).
- Feladatunk még a gyermekeknek megmutatni az óvodán kívüli hulladékgazdálkodási tereket.
- A környezet megóvásának, a természet védelmének kiemelkedő fontosságot tulajdonítunk nevelőmunkák során.

Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

A helyes étkezési szokásokat kisgyermekkorban kell kialakítani. A fejlődés alapfeltételei közül kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyag felvételt tesz szükségessé. Óvodánkban az étkezéseket kötött keretek között szervezzük.

Feladataink:

- Kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Tudatos ételkészítés felhasználás ösztönzése annak érdekében, hogy csökkentsük a kidobásra kerülő ételmet.
- A folyadék folyamatos biztosítása.
- A szülőkkel, támogatókkal közösen gyümölcs- és zöldségnapok szervezése.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk készítsenek el egyszerűbb ételeket. (pl. gyümölcssaláta).
- Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalat szerzés során, külső helyszínek felkeresése (zöldséges, pince, vetemény).
- Tanácsadás a szülőknek az egészséges táplálkozás szükségességéről, mérsékeljék a gyermekeik étrendjében a cukros, sós, zsíros ételeket.
- Szoros együttműködés az óvodai közétkeztetést ellátó Mátyás Étkezdével a változatos étrend kialakítása érdekében.

A rendszeres mozgás biztosítása

A modern kor és az azzal együtt járó technológiák a felnővekvő nemzedéket mozgásszegény életmódra kényszerítik, ezért kiemelt figyelmet fordítunk az óvodáskorú gyermekek mozgásigényének kielégítésére. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár, ezért a mozgásfejlesztés és a mozgáskultúra elsajátítása nem önmagában álló feladat. A mozgás sokoldalú tevékenység és az egész óvodai életet átszövi. A gyermek egészséges fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a rendszeres, mindennapos mozgást.

Feladataink:

- Mindennapi testnevelés alkalmával tudatos mozgáskoordinációs és állóképességjavító játékok kerülnek előtérbe.
- Tervezett testnevelések alkalmával kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése valósul meg.
- A sor és versenyjátékok alkalmával személyiségfejlesztő hatások érvényesülnek, szociális képességek alakulnak ki.
- A mozgás utáni regenerálódás biztosítása beleértve a délutáni pihenőidő biztosítását is.
- Irányított mozgásos játékok szervezése a szabad levegőn szülők bevonásával.
- Minél több alkalom biztosítása a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák begyakorlására.
- Az udvari szabad mozgás lehetőséget ad a gyermek fokozott mozgásigényének kielégítésére.
- Az udvari tevékenységek mellett séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.
- Az irányított és szabadban végzett mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finom mozgások fejlesztésére, valamint az egyensúlyérzék kialakulásának támogatására
- Speciális terápiás fejlesztő eszközöket is használunk a gyermek mozgás fejlesztése érdekében.

2. Lelki egészségvédelem

Az egészségvédelmi nevelés a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek elsajátítását öleli fel. A

lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés gyakorlatában nem különálló feladat, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak a szerves része. Főbb területei közé soroljuk az egészséges napirend gyakorlását, készséggé alakítását, a konfliktus megoldását a krízishelyzetek kezelését, a problémákkal való megbirkózást, a gyerekektől érkező „jelzések”, segítségkérések megértését és megoldását, a stresszt okozó tényező kiszűrését, a túlterhelés megelőzését.

Egészséges életvezetés:

Feladataink:

- stabil, kiszámítható napirend kialakítása
- harmóniában élni a környezettel, természettel
- a mozgás megszerettetése
- közös családi programok szervezése

Egészségre káros szokások mellőzése

Feladataink:

- a gyerekek megismerjék az egészség megvédésének fontosságát
- az egészségre káros szokások mellőzésének jelentősége
- stresszkezelési technikák megismertetése

Érzelmi nevelés

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból adódóan érzelmileg determinált, ezért magatartása nagyban függ az átélt élmények érzelmi megélésétől. Elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, kiszámíthatóság, derű és szeretetteljes légkör vegye körül a gyermeket.

Feladataink

- a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése

- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrálásának megvalósítása
- alkalmazkodóképesség fejlesztése
- az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, udvarias viselkedés
- egészségvédő, balesetmegőrző, szabályt követő magatartás
- önismereti képesség kialakítása
- önmagunk és más emberek elfogadásának gyakorlása
- az önbizalom és az énkép erősítése

3. Szociális egészség fejlesztési feladatai, esélyegyenlőség biztosítása integráló nevelés

Az ember társas lény, közösségekben éli az életét, ami az együttélés szabályozottságát, a társak egymásra való kölcsönhatását tételezi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek másodlagos szocializációs közege, amelyben az együttélés technikáit sajátíthatja el. Az óvodában elsajátított szociokulturális készségek a gyermekek későbbi életére is hatással vannak. A csoportban az óvodapedagógus az egészséges életmód szempontjából is mintaadó személy.

Az esélyegyenlőség biztosítása, integráló nevelés, különleges bánásmód, szociálisan hátrányos helyzet

Feladataink:

- a tárgyi és személyi feltételek biztosítása
- megfelelő személyes támogatás a gyermeknek és családjának
- feladatunk a gyermek közösségbe való befogadása, emberként való elfogadása
- speciális fejlesztési lehetőségek kiaknázása
- egyszemélyű felügyelet biztosítása

- tájékoztató, segítő előadások szervezése
- megfelelő támogató szervezetekkel való együttműködés
- speciális szakembert igénylő ellátás megszervezése
- óvodapedagógusok probléma specifikus továbbképzése
- alapvető gyermeki és személyiségi jogok tiszteletben tartása
- Az integráló nevelés során az inkluzív pedagógiai elvek valósuljanak meg

4. ÓVODÁNK SAJÁTOS FELADATAI

4.1. MINDERHEITENERZIEHUNG

Ziele bei der Erziehung der Minderheit

Grundsätzliche Ziele:

Unsere Ziele sind Erziehungsprozeß die Kinder durch die vielseitige Förderung der Fähigkeiten zur situativen Zweisprachigkeit zu bringen, in der allgemeinen Vorbereitung auf die Einschulung die typischen Fähigkeiten der Zweisprachigkeit zu entfalten.

Weitere Ziele sind die noch vorhandenen Sitten Brauche Traditionen der Minderheit den Kindern bekannt zu machen, die Sprache und Kultur sowohl in dem Alltag des Kindergartens als auch bei Festen und Feiern zu pflegen.

Bewahrung der Mundart, Entwicklung der Sprechfertigkeit und die Förderung der Sprechfreudigkeit.

Aufgaben bei der Erziehung der Minderheit:

- Schaffung einer muttersprachlichen Umgebung für die Kinder.
- Pflege und Entwicklung der Brauche und Sitten, die zur Lebensart der Gemeinschaft und Kultur gehören.
- Vorbereitung der Kinder für den Schulunterricht der Minderheitssprache.
- Neben der Schaffung der Gefühlssicherheit der Kinder – die Sprachkenntnisse in Betracht nehmend – ist es erstrebenswert, die Kommunikation in der Minderheitssprache zu vervollständigen.
- Die Freude am Lernen der Sprache in den Kindern zu wecken.
- Die Sprachbildung während des ganzen Tages zu verwirklichen.

- Die Sprach- und Sprecherziehung kann nicht isoliert betrachtet werden. Sie ist ein wichtiger Bestandteil des gesamten Kindergartenlebens.
- Wir sichern viele Möglichkeiten, Situationen, in denen die Kinder ihren Wortschatz, die Satzkonstruktionen erweitern, festigen können, und in denen sie ihre passiven Sprachkenntnisse aktivieren können.

Methodische Grundprinzipien:

- Die deutsche Sprache soll in allen Sprechsituationen von der Erzieherin gebraucht werden.
- Die Kindergärtnerin muß danach streben, einwandfrei Deutsch zu sprechen.
- Die individuelle Sprachentwicklung, die Altersbesonderheiten der Kinder sollen berücksichtigt werden.
- Wichtig sind die spielerischen Tätigkeiten.
- Die Bedingungen zu den der Kommunikationssituation entsprechenden Verhaltensweisen, zum Üben der mündlichen Ausdrucksfähigkeit und des fließendes Sprechens müssen geschaffen werden.
- Unsere Aussprache, der Sprachgebrauch muß verständlich zum Nachahmen geeignet und vorbildlich sein.
- Die Kindergärtnerin muß richtig vorsprechen, damit die Kinder richtig nachsprechen können.

Vertiefen im Bereich „Identitätsentwicklung“:

Durch Erfahrungen sammeln die Kinder Kenntnisse über Berufe z.B. beim Bearbeiten der Berufe in der Familie.

Aus örtlichen Sammlungen sollen die Kinder mit Reimen Gedichten, Märchen, Kresspiele bekanntgemacht werden. Die Kinder lernen

Traditionen durch Lieder, Tänze, Bewegungsspiele, Tanzspiele (Fasching, Hochzeit) kennen. Einige kennen sie auch in der Mundart. In Zusammenarbeit mit den Großeltern, Eltern lernen die Kinder Spichwörter, Rätsel, Zungenbrecher und kurze Geschichten kennen. Mit Einbeziehung der Großeltern, Eltern werden Gegenstände aus der Volkskultur gesammelt, diese werden nach Themen gruppiert und im Gruppenzimmer ausgestellt.

Inhalte des Anwendungsgebiet der Förderung Tätigkeitsformen:

Die gesunde Lebensweise und die Minderheitensprache:

Unsere Aufgaben:

Die Erzieherin soll vom ersten Augenblick an bei der selbständigen Körperpflege beim Essen, beim An- und Ausziehen die Möglichkeit zum Kennenlernen und üben der Minderheitensprache sichern.

Bei verschiedenen Tätigkeiten sammeln die Kinder Kenntnisse, lernen neue Wörter und kurze Sätze. Sie kennen einige Begriffe auch in der Mundart.

Die emotionale Sozialisation, Kommunikationsfähigkeiten:

Für die Kindergartenkinder ist es charakteristisch, daß das Handeln der Kinder emotional motiviert ist. Deshalb ist es wichtig, eine fröhliche, liebevolle Atmosphäre zu schaffen.

Unsere Aufgaben:

Eine liebevolle fröhliche, ruhige Atmosphäre zu schaffen, damit sich die Kinder im Kindergarten wohl fühlen und von Anfang an positive Eindrücke von dem Kindergarten haben, während sie mit der Minderheitensprache vertraut werden.

Wir sollen die Kinder bei der Entstehung von Freundschaften unterstützen, durch die sie die Minderheitsprache liebegewinnen und üben können.

Wir sollen in unserer inhaltlichen Arbeit und in unserem organisatorischen Rahmen das Tempo der Selbstentwicklung jedes Kindes berücksichtigen.

Die Kinder werden auch mit der Minderheitenkultur, mit Märchen, Gedichten, Reimen, Gesichten vertraut gemacht.

In den verschiedenen Sprachübungen lernen die Merkmale der deutschen Sprache kennen.

Das Spiel

Im zweisprachigen Kindergarten ist das Spiel deshalb wichtig, weil die Kinder hier zahlreiche Möglichkeiten haben ihre Sprachkenntnisse anwenden und zu reproduzieren.

Aufgaben:

Grundlegend für das Kind ist die ruhige, heitere Atmosphäre zum Spiel. Die Kinder können frei entscheiden mit wem, wo, wie lange und mit welchen Mitteln sie das gewählte Spiel spielen.

Wir versuchen Erlebnisse durch direkte Erfahrungen zu sichern. Wir achten darauf daß die Kinder Hintergründe zu ihren Erlebnissen haben (Arbeit des Arztes).

In Situations- und Simulationsspielen finden die Kinder Möglichkeit zum Feststellen der Ursachen und der Zusammenhänge, zur Entwicklung der Sprechfertigkeit.

Die Kinder lernen, verschiedenes Spielzeug zu benennen, Tätigkeiten zu bezeichnen und ihre Spielwünsche zu äußern.

Beim Spiel im Freien sichern wir die Möglichkeit zur Entfaltung von Kontakten der Kinder, wir befriedigen ihr Bewegungsbedürfnis.

Märchen – Gedicht, muttersprachliche Erziehung:

Durch die Vermittlung von kurzen Geschichten, Volksmärchen wird die Identität fundiert und geformt. Durch das Erzählen, Dramatisieren und durch verschiedene Puppenspiele werden Sprechfertigkeit und Kommunikationsfähigkeit gefördert.

Singen-Musik:

Wir halten die Freude an der Musik für wichtig. Durch das Beispiel der Erzieherin sollen die Kinder selbst gerne singen, musizieren.

Im Sinne der Nationalitätenpflege machen wir die Kinder mit traditionellen volkstümlichen Kinderspielen, Kresispielen – aus eigenen Sammlungen – bekannt.

Zeichnen, Formen, Handarbeit:

Mit Hilfe verschiedener Techniken werden die Kinder mit den Besonderheiten der Nationalitätenkultur (wie Töpferei, Nähen) bekanntgemacht.

Mit diesen Tätigkeiten bereichern wir den passiven Wortschatz im Prozeß des Zweispracherwerbs.

Kennenlernen der Umwelt mit mathematischen Erfahrungen:

Wir versuchen ein positives Verhältnis zur Minderheit, deren Brauche, Sitten, zum Vaterland aufzubauen.

In den Tätigkeiten mit mathematischen Aufgaben (Zahlen, Messen) helfen wir den Kindern, weitere Erfahrungen zu sammeln und selbständig Meinungen zu äußern.

Durch Kenntnisse aus der Umwelt ist es möglich, den Wortschatz und die Sprachkenntnisse in der Zweitsprache zu erweitern.

Bewegung, Turnen:

Wir unterstützen die natürliche Bewegungsentwicklung und die körperlichen Fähigkeiten der Kinder.

Auf Nationalitätenebene lernen die Kinder charakteristische Kinderspiele, Regelspiele mit kurzen sprachlichen Äußerungen kennen, um alte Traditionen zu pflegen.

Charakteristika der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters:

- Als Ergebnis des Erziehungsprozesses in der Familie und im Kindergarten soll bei den Kindern, die eine Nationalitäten-Minderheitserziehung erhalten, bis zum Ende des Kindergartenalters ein positives Gefühlsleben gegenüber der Kultur und Sprache ihrer Minderheit entwickelt werden.
- Die Kinder sollen in verschiedenen kommunikativen Situationen zurechtkommen.
- Sie sollen Lieder, Märchen, Gedichte, Reime, Sprüche und Spiele (eventuell auch in der Mundart) aus ihrer Nationalität aus der Kultur des Mutterlandes kennen.
- Sie sollen die Werte der örtlichen Bräuche, Sitten und der objektiven Kultur kennenlernen, ehren und schätzen.
- Die Kinder kennen, benennen Körperteile.
- Sie initiieren Bewegungsspiele in deutscher Sprache.
- Sie kennen in ihrem Alter entsprechender Tonhöhe Lieder, Kreisspiele, solche kennen sie auch in der Mundart.
- Sie kennen die für die Minderheit charakteristischen Instrumente (Ziehharmonika, Blasinstrumente).
- Sie kennen viele Reime, Gedichte in deutscher Sprache und verwenden diese spontan im Kindergartenalltag.
- Sie benennen Gegenstände, Gebäude, erzählen über Arbeitsvorgänge, Geschehnisse in deutscher Sprache, Pflanzen, Tiere, Jahreszeiten.
- Sie zählen und formulieren ihre Schlussfolgerungen während ihrer mathematischen Tätigkeiten in deutscher Sprache.

Die Feste rund ums Jahr

Die 12 Monate des Jahres

- *Der Maria Tag:* ist das erste Feste im Herbst.

Der wird am 12-ten September gefeiert. Die ungarndeutschen Menschen sagen zu dieser Zeit:

„Maria Geburt, flegen die Schwalben fort.“

An diesem Tag sammeln die Kinder Kartoffeln und die Früchte. Wir machen Kartoffelsuchen. Wir braten sie und basteln Kartoffel – figuren und wir tanzen den Erntetanz.

- *Im Oktober:* findet das Weinlesefest und Entefest statt.

Die menschen tanzen fröhlich und singen nach der schweren Arbeit.

Die Kinder sammeln Herbstfrüchte: -einkochen, -dörren.

- *Am 11-ten November feiern wir den Martintag.*

Die Kinder basteln Laternen und backen Kuchen „Martin auf dem Pferd“. Die Schüler spielen die Geschichte und am Abend, wenn die Sterne und der Mond hinauf kommen, gehen und singen die Kinder und die Eltern zusammen die Laternelieder.

- *Am 25. November ist der Katharinatag.*

Oft sagt man: „Kathorai schließt die Geige ein mit ihren großen Rosmarein.“

An diesem Tag ist der letzte Ball vor dem Advent, dann kommt die Fastenzeit. Die Kinder stellen in die Vase Obstzweige.

- *Am 1-ten Dezember beginnt der Advent.*

Die Kinder basteln einen Adventkrauz mit 4 Kerzen und den Adentkalender mit 24 Fenstern. Ein Kind zündet die Kerze an. Jedes Wochenende wird 1 Kerze angezündet und jeden Tag öffnen die Kinder 1 Fenster des Kalenders.

- *Am 6-ten Dezember ist der Nikolaustag.*

Nach der Tradition kommt in der Mitternacht der Nikolaus und legt die Geschenke in die Schuhe der guten Kinder hinein. Wir machen Geschenke, wir singen und spielen. Wir feiern den Nikolaus.

- *Am 13-ten Dezember ist der Luzia-tag.*

In Ungarn pflanzen die Leute Weizen in einen Topf. Der Weizen keimt bis Weihnachten auf.

Und eine andere Tradition: man beginnt den Luzia-Stuhl aus 13 verschiedenen Arten von Holz vor zubereiten. Der Luzia-Stuhl darf erst am Heiligen-Abend fertig sein.

- *Am 24-ten Dezember ist der Heilige Abend.*

Wir erwarten das Christkind. Wir backen Lebkuchen und die Großen spielen das Krippenspiel.

- *Am 1-ten Januar beginnt das Neujahr.*

Zum neuen Jahr wünschen sich die Menschen viel Glück, schenken sich Glücksbringer.

- *Am 6-ten Januar ist das Fest der Heiligen Drei Könige.*

Der Dreikönigstag heißt so, weil nach der Legende die heiligen drei Könige 12 Tage nach Jesus Geburt, in Bethlehem eitrafen und das Kind anbeteten.

Die Kinder tragen den Tannenbaum ab.

- *Im März feiern alle Leute Fasching.*

Sie verkleiden sich in verschiedene Kleidungen, tanzen lustig und unterhalten sich fröhlich.

Wir basteln Masken.

Wir verabschieden den Winter mit der Kiszepuppe. Wir basteln eine Kiszepuppe aus Heu und später lassen sie auf der Donau schwimmen, dazwischen singen wir Frühlingslieder.

- *Im April kommt der Osterhase.*

Der Osterhase bringt den Kindern viele Geschenke in das Nest.

Die Kinder suchen nach den Eiern und basteln Geschenke (den Korb, bemalen Eier usw.).

Die Jungen begießen die Mädchen am Ostermontag.

- *Im Mai ist das Maifest.*

Wir basteln einen Maikranz aus Kreppstreifen.

Wir singen Frühlingslieder, sagen Frühling-gedichte und tanzen rund herum.

- *Im Mai ist am erste Sonntag der Muttertag.*

Wir machen Geschenke für die Mutter und Großmutter. Wir singen, tanzen und spielen für Sie. Sie bekommen viele-viele Blumen.

- *Die „Großen“ gehen bald in die Schule.*

Ein Fest für die „Großen“ veranstalten.

Wir organisieren einen kleinen Ausflug.

- *Alle Kinder ist Geburtstagsfeier.*

Wir begrüßen das Geburtstagskind. Dieses gibt uns Kuchen und etwas zum Trinken (Obstsäfte).

- *Im Sommer.*

Machen die Familie Urlaub, die Kinder bekommen verschiedene Erlebnisse.

- *Im August ist das Fest des neuen Brotes.*

Wir machen den Brotteig und backen ihn im Ofen.

Wir flechten einen Weizenkranz.

Wir sammeln Heilpflanzen und trocknen sie (Kamille, Komblumen, Brennnessel, Holunder).

Wir basteln Kinderspielzeug aus Sommer – Feldfrüchten.

4.2. HAGYOMÁNYŐRZÉS, NÉPSZOKÁSOK

Néphagyományőrzés célja: az óvodai nevelésben a múlt értékeinek átörökítése, őrzése, éltetése.

Helyi Programunk lényege:

- Az óvodáskor sajátosságaihoz igazodva, a népi hagyományok ápolásával játékon keresztüli nevelésben valósul meg, amely magában foglalja az összes nevelési területet.
- A mindennapok népszokásőrző tevékenységében a földhöz, a természethez, a természetes anyagokhoz való kötődést erősítése a cél.
- A gyermekek kötődése akkor mélyül igazán hazánkhoz, népünkhöz, ha a múltunkat is megismerik.
- Az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megismerteti a gyermekekkel az egyetemes emberi és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveli őket.

Nevelőközösségünk néhány éve közelebbről ismerkedik a néphagyományőrzés értékeivel, melyeket folyamatosan beépít az óvodai tevékenységrendszerébe. Tervezése évkörben valósul meg, annak minden időszakára jut valamilyen népszokás, amely tartalmaz népi mondókákat, rigmusokat, dalanyagokat és a tevékenységek során minden fellelhető természetes anyagot felhasználásra kerül, mely később megelevenedik, és a játék eszközévé válik.

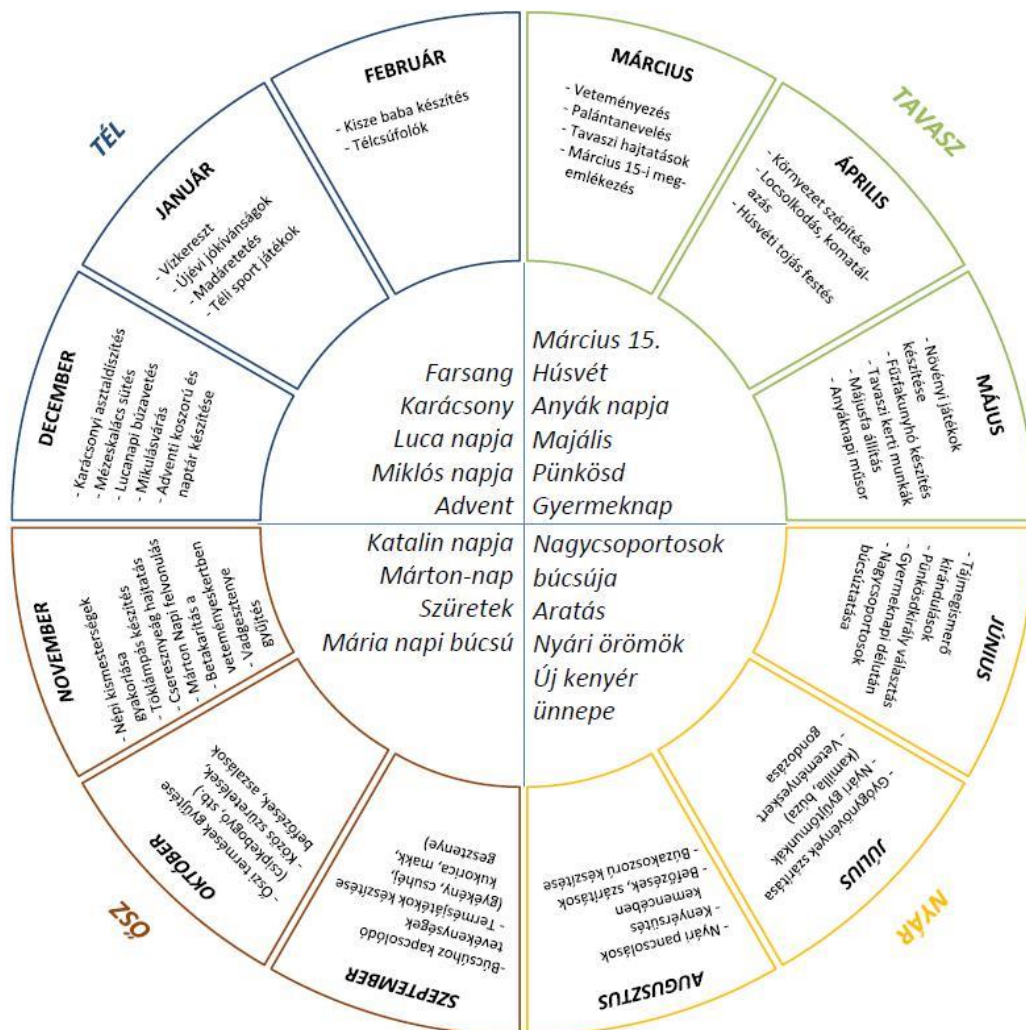
A gyermekek a játékok készítése közben tapasztalatokat szereznek, megismerik a felhasznált anyagok tulajdonságait – kukoricacső merevségét; vesszők hajlíthatóságát, szárítás utáni törékenységét; az agyag alakíthatóságát, száradás utáni formatartósságát; a gyapjú melegségét, puhaságát, vizesen a szálak zsugorodását, tömörítését.

A hagyományok lényegét tekintve, nem választható külön a mondókák, a dalosjátékok és a játékszerek, mert ugyanannak a tevékenységnek az elemei és anyagai.

A hagyomány közös élmény erejével hat, érdekes, újszerű, örömteli, erősíti a közösséget, biztonságot ad három éven át, mert minden évben visszatér. Az évenként visszatérő ünnepek, szokások az évszakra jellemző tevékenységek, néphagyományok, népszokások. Keretet adnak munkánknak, egységbe foglalják, összetartják a csoport óvodai életét.

A népszokások a természet körforgásához kötődnek, bennük az ember, és a természet kapcsolata tükröződik. A mellékelt évkörön nyomon követhető egy év tevékenysége.

Az óvodapedagógus szabadon választhat a csoport életének megfelelően a mellékelt évkörből, amit a csoportnaplóban írásban rögzít.

4.3.KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK NEVELÉSE AZ ÓVODÁBAN

A pedagógus feltárja és szakszerűen kezeli a nevelési / tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket. Fejleszti a gyermekek tanulási képességeit, az önálló felfedezés gyakorlására lehetőséget teremt. A nevelés / tanulás támogatása során épít a gyermekek egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermekcsoport sajátosságaira. Ösztönzi a gyermekeket a hagyományos és az infokommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a nevelési /tanulási folyamatban. Az önálló tanuláshoz, tapasztalatszerzéshez - játékhoz és egyéb tevékenységekhez - szakszerű útmutatást, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő tanulási eszközöket biztosít. Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, komplex személyiségfejlődését. Az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére. Felismeri a gyermekek személyiségfejlődési, - az esetlegesen jelentkező - tanulási nehézségeit, és képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni. Felismeri a gyermekekben a tehetség ígéretét és tudatosan segíti annak kibontakoztatását

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mindegyikénél rendelkeznek az óvodapedagógusok megfelelő információkkal, és alkalmazzák azokat a nevelő, fejlesztő munkájukban.

A nevelhetőségi, tanulási nehézségekkel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kapnak. Az óvodapedagógusok a tanuláshoz, cselekvéshez kötött ismeretszerzéshez (pl. játékhoz) szakszerű útmutatást és megfelelő eszközöket biztosítanak, alkalmazva a neveléstanítás-tanulás módszertanát.

Az intézmény vezetése és érintett óvodapedagógusa információkkal rendelkezik minden gyermek szociális helyzetéről. Az intézmény támogatórendszer működött:

- Felzárkóztatást célzó egyéni foglalkozást szervez.
- Integrációs nevelési/tanítási- módszereket fejleszt, és ezt be is vezeti.
- Nevelési, képzési, tanítási programokat, modelleket dolgoz ki vagy át, és működteti is ezeket.
- Célzott programokat tár fel.
- Kapcsolatot tart fenn valamely szakmai támogató hálózattal.

4.3.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE ÓVODÁNKBAN

Óvodánk az 1993-94-es nevelési évtől fogad sajátos nevelési igényű gyermekeket.

A „sajátos nevelési igényű gyermekek” ellátását, nevelését integrált, inkluzív formában valósítjuk meg, főállású gyógypedagógiai asszisztens végzettségű szakember segítségével. Ebben a munkában az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat munkáját és segítségét igénybe vesszük.

Nevelésünk során a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének sajátossága, hogy az egész napos tevékenység a különleges gondozási igény kielégítését is szolgálja.

Az egyéni fejlesztés rövidtávú célját, valamint feladatait a fejlesztés érdekében gyógypedagógiai, orvosi és pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, útmutatásaira kell építenünk.

A sajátos nevelési igényű gyermekeket a beiskolázási szintre csak gyógypedagógus és speciális szakemberek segítségével, a fogyatékoság típusának megfelelő szakintézmények ajánlásai alapján speciális fejlesztéssel juttatjuk el.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének, fejlesztésének általános feladatai:

- A gyermeki fejlődés óvodás korra eső szenzitív periódusának maximális kihasználásával az épen meglévő funkciókra építve, azt erősítve, a hiányzó vagy gyengébb képességeket fejlesszük, s a gyermek lehetőségeihez képest harmonikus személyiségjegyeket alakítsunk ki.
- A korai fejlesztéssel másodlagos tünetek (magatartászavar, későbbi iskolai kudarcok – tanulási zavarok) kialakulását előzzük meg.
- A gyermekek fejlesztése komplex, multiszenzorális fejlesztés, mely vizuális, akusztikus, taktilis, kinesztetikus észlelés folyamatait, a motoros képességek – a beszéd és nyelvi készségek – fejlesztését magába foglalja, de a fogyatékoság típusának megfelelően más-más terület kap hangsúlyt.
- Biztosítsuk a fogyatékoság mielőbbi kiszűrését, és a korai fejlesztés lehetőségét.
- Tegyük lehetővé a sajátos nevelési igényű gyermekek érdekében sérülésspecifikus eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek iránti elvárásokat fogyatékoságának jellege határozza meg, terhelhetőségét biológiai állapota és fogyatékosága befolyásolja.

- A fogyatékkal élő gyermek mindig csak annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni, tevékenykedni.
- Biztosítsuk a gyermekek harmonikus fejlődéséhez nélkülözhetetlen, a másáukat elfogadó környezetet.

A látássérült (gyengénlátó) gyermekek nevelése óvodánkban

A látássérült (gyengénlátó) gyermekek gondozását és beszédfejlődését a vizuális élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért nagyon fontos az épen maradt hallási és tapintási észlelés fejlesztése, a vizuális környezet megismertetése és beszéddel való leképezése.

Feladatok:

- kapjon hangsúlyt az önkiszolgálás megtanítása;
- az óvodapedagógus segítse elő a gyermekek közösséghez való alkalmazkodását, a közös játékban való részvételét;
- fontos szerepet kapjon a látásnevelés;
- fejlesszük a nagymozgásokat, a finommozgásokat;
- segítsük elő a látás–mozgáskoordináció fejlődését;
- törekedjünk a minél árnyaltabb és sokszínűbb beszédbeli megnyilvánulásokra, és a környezet tárgyainak több érzékszervvel történő megismertetésére.

A hallássérült (enyhébben hallássérült – nagyothalló, illetve hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott) gyermekek nevelése

A korai csecsemőkorban az anya–gyermek közötti kapcsolat kialakításában az érintés mellett az édesanya hangja a legfontosabb tényező. Az akusztikai benyomások kiesése, illetve csökkenése a gyermek pszichés fejlődését jelentősen hátráltatja.

Fontos a kiegyensúlyozott közösségi élet, az elfogadó környezet, mely segít helyreállítani a megrendült „ösbizalom” állapotát, mely döntő hatással lehet a felnőtt hallássérült emberi kapcsolataira, a világgal való viszonyára.

Ebben a folyamatban meghatározó lehet az integrált környezetben lévő beszédindítás.

Feladatok:

- az óvodapedagógus törekedjen a nyelvi kommunikáció megindítására;
- erősítse a kommunikációs igényt;
- törekedjen a beszédértésre, szókincs fejlesztésére, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építésére, a beszédérthetőség javítására;
- ha szükséges, használja a beszédértést és a konkrét megnyilvánulásokat segítő eszközöket;
- biztosítson érzelmekben gazdag légkört a kiegyensúlyozott személyiségjegyek kialakulása érdekében;
- segítse elő a képi élmények verbális kifejeződését;
- gyakran előforduló kommunikációs helyzetek begyakorlásával, a mindennapi élet és a közvetlen környezet szavainak megtanításával biztosítsa a gyermekek közösségbe való beilleszkedését.

A testi fogyatékos (mozgássérült) gyermekek nevelése

A mozgássérült kisgyermekek megismerési és gondolkodási funkciói a szomatopszichés adottságok szempontjából épek.

Személyiségfejlődésükben különleges problémát fizikai felépítettségük, eltérő testsémájuk, nehezített életvitelük, hátráltatott cselekvési és akaratfunkcióik okoznak. Sokuknál a mozgássérülést előidéző ártalom társuló fogyatékossgot is okoz.

A mozgásában enyhén korlátozott (segédeszköz nélkül önállóan járni tudó), önellátásra képes, szobatiszta, speciális eszközöket nem igénylő, és társuló fogyatékossgal nem rendelkező kisgyermekek nevelését biztosíthatjuk.

Feladatok:

- a testséma és az alapmozgások kialakítása;
- sokoldalú manuális tevékenységgel fejlesszük a mozgáskoordinációt (taktilis észlelés), finommotorikát, különös tekintettel a grafomotorikumra;
- az óvodánkban meglévő eszközeivel tudatosítjuk a testérzést, elősegítjük az egyensúly és a térészlelés kialakulását, a két testfél összerendezését;
- az iskolai előkészítés fontos feladata: a vizuomotoros készség fejlesztése és a beszéd fogyatékossg logopédiai kezelése, a mozgás, beszéd, ritmus összerendezése.

A szeretetteljes légkör kialakításával elősegítjük a fogyatékossgal élő gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, az egészséges

gyermekben erősítjük az empátia készségét, és a más elfogadásának képességét.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek nevelése

Fejlesztésükben meghatározó a nem fogyatékos gyermekekkel való együttnevelés. Az óvodai nevelésük során a gyermekeknek szükségleteik szerint gyógypedagógiai fejlesztésre, megsegítésre van szükségük, hogy tankötelezettségi korra elérjék az iskolakészültséget.

Feladatok:

- a konkrét, szemléletes, mechanikus képességeikre építve, gyakorlati tapasztalatokon keresztül, sok cselekedtetéssel, játékkal fejlesztjük a kombinatív és asszociatív képességeket;
- nagycsoportra kíséreljük meg az elvontabb gondolkodás kialakítását;
- a jó kooperáló képességüket és közösségbe való beilleszkedésüket használjuk ki az ítélőképesség, a cselekmény-következmény előrevetítésének fejlesztéséhez;
- a komplex gyógypedagógiai–pszichológiai vizsgálat szakvéleményében foglaltak alapján célirányosan fejlesztjük a gyengébb képességeket;
- időben kezdünk hozzá az értelmi fogyatékosághoz társuló beszéd- és mozgásszerveződési hibák korrigálásához;
- a beiskolázás időszakára tesszük képessé a gyermekeket a speciális iskolában történő tanulásra;

- segítsük elő az ép közösségbe való beilleszkedésüket, egy egészséges énkép kialakulását;
- alapvető szociális készségek kialakításával készítjük elő a majdani önálló életre.

A beszéd fogyatékos / súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermekek nevelése

A beszéd vágyaink, szándékaink, érzéseink legfőbb kifejező eszköze, legfontosabb szerepe mégis az interperszonális kapcsolatok kialakulásában és a gondolkodás fejlődésében keresendő. Gondolkodás és beszéd kölcsönösen visszahatnak egymásra. Ezért kiemelkedő fontosságú az időben elkezdett beszédkorrekció.

Feladatok:

- a beszéd alaki hibáinak javításával segítjük elő a gördülékeny önkifejeződést;
- a beszéd tartalmi fejlesztésével tág teret nyitunk a gondolatok áramlásának, s ezzel elősegítjük a fogalmi gondolkodás kialakulását, mely a magasabb szintű tanulási folyamatok alapja;
- a megkésett beszédfejlődésű gyermekeket a közösségi életbe bevonva, a kommunikációs igényüket erősítve, a logopédiai foglalkozásokkal párhuzamosan segítjük a beszéd megindítását;
- a nagycsoportba lépés időszakában az óvodapedagógusi véleményekre, a szűrővizsgálatok eredményeire támaszkodva közösen szűrjük ki a részképesség-zavarokkal küzdő gyermekeket,

és preventív célzatú fejlesztéssel segítjük elő az iskolaérettség kialakulását;

- tegyük lehetővé az alacsony fejlettségi szintről induló gyermekek felzárkóztatását;
- alakítsuk ki az olvasás-, írás-, számolás- és magasabb rendű gondolkodási funkciókhoz szükséges képességeket;
- időben szűrjük ki az iskolaéretlen gyermekeket, és a Szakértői Bizottság határozata alapján sorsukat megnyugtatóan rendezzük.

5. GYERMEKVÉDELEM

GYERMEKI JOGOK BIZTOSÍTÁSA

Célunk: Az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára a nevelés eszközeivel segítségadás a hátrányok leküzdésére, az esélyegyenlőség biztosítása a jogi lehetőségek maximális kihasználásával.

Feladatok:

- Minden gyermeket érintő döntésben, a gyerek „mindenekfelett álló érdekeit” kell figyelembe venni, azt más érdekek nem előzhetik meg. A gyermekek jogait minden megkülönböztetés nélkül biztosítani kell: fajra, nemre, vallásra, származásra, egyéb.
- Személyes adatokat kezelni csak meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében lehet, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatni kell.
- A gyermekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti. A gyermekeknek joga van, hogy a nevelési intézményben biztonságban, befogadó, előítélet mentes egészséges környezetben nevelődjön.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontására kell törekedni, és megelőzni az újabb előítéletek kialakulását.
- A gyermekeket védeni kell fizikai, lelki erőszakkal szemben.
- Sajátos nevelést igénylő gyermekkel való kiemelt foglalkozás minden óvodapedagógus kötelessége.

A közoktatási törvény és a gyermekvédelmi törvény előírja a nevelési intézmények a gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladataink ellátását.

- a gyermekek fejlődést veszélyeztető okok feltárását;
- a káros hatások megelőzését és ellensúlyozását.

Városunk sajátos népességi összetételű, ezért óvodánkba már a korábbi években a gyermekvédelem nevelői feladat volt, az oktatási törvény és a gyermekvédelmi törvény megújította, és fokozta a jelentőségét e területnek.

Gyermekevédelmi munkánk szervezeti formája:

Mindhárom telephelyen egy-egy óvodapedagógus felel a gyermekevédelmi feladatokért, ők tartják a kapcsolatot a csoportvezető óvodapedagógusokkal, valamint a gyermekevédelemmel kapcsolatos feladatot közösen tervezik és végzik. A gyermekevédelmi felelősök kapcsolatot tartanak a Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálattal. Évente több alkalommal tartanak monitorülést, amelyeken az aktuális eseteket vitatják meg a gyermekevédelmi felelősök.

Óvodánkban a gyermekevédelmi munka alapja:

- Minden nevelési év kezdetén gyermekevédelmi munkaterv készül.
- Gyermekvédelmi nyilvántartás.

Óvodánkban a gyermekek szociális helyzetének felmérése évente megtörténik:

- óvodások száma összesen:
  - ebből veszélyeztetettek száma;
  - három vagy több gyermeke családban élők száma;
  - hátrányos helyzetű gyerekek száma;
  - csonkacsaládban nevelkedők száma;

- fogyatékos gyermekek száma.

Általános szempontok a gyermekek veszélyeztetettségének és hátrányos helyzetének vizsgálatához:

- egészségügyi okok;
- anyagi okok;
- rossz lakásviszonyok;
- megromlott családi kapcsolat;
- erkölcstelen családi környezet;
- italozó szülők;
- bűnöző családi helyzet;
- nevelési hiányosságok;
- gondozási hiányosságok.

Gyermekvédelmi munkánk tartalma:

- adatkezelés;
- szülőkkel személyes kapcsolattartás;
- hátrányok kompenzálása pedagógiai módszerekkel;
- ruhaakciók, segélykérelmek;
- óvodai gyermekétkeztetés biztosítása (térítési díjkedvezmény igénylés).

Az óvodában a gyermekvédelmi feladatok irányításáért az igazgató felel, állandó munkakapcsolatot tart a gyermekvédelmi felelősökkel és e feladatban minden óvodapedagógus köteles részt venni. A gyermekvédelmi felelősök a nevelési év végén az igazgatónak beszámolnak az éves gyermekvédelmi munkáról.

Feladat:

- a gyermekvédelmi felelősök felkészítése 30 -120 órás továbbképzési formában;

- minden pedagógus részére helyi továbbképzés keretében – mentálhigiénés szakember, az óvoda pszichológusa, valamint szociális munkás segítségével - évente megbeszélés, szakmai segítségnyújtás;
- a családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a családi nevelés erősítése a rászorulóknak körében;
- az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a befogadó környezet megteremtése, a kialakult előítéletek lebontása, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése;
- szoros kapcsolatot kialakítása a közvetlenül, vagy látens módon segítséget kérő családokkal.

TEHETSÉGGONDOZÁS

A kisgyermekkor a személyiség és a képességfejlődésének intenzív szakasza. Bizonyos kiemelkedő képességek már az óvodás korban megjelenhetnek. Az igazgató és a pedagógusok szerepe, hogy olyan tanulási környezetet alakítsanak ki, amelyben a gyermek támogató, megerősítő közegben érezheti magát. Az átlag feletti képességekkel rendelkező gyermekek fejlődését támogatjuk, a szülőkkel, szakemberekkel együttműködve.

6. ESÉLYTEREMTÉSI PROGRAM

Kulturáltságukban, anyagi lehetőségeikben, nemzeti – etnikai hovatartozás tekintetében sokszínűség jellemzi az óvodánkban nevelt gyermekek családi hátterét. Pedagógiai feladatai során az óvodapedagógus figyelembe veszi és értékként közvetíti a gyermekek, közösségek eltérő kulturális, társadalmi háttérből adódó sajátosságait. A gyermekeket egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet mentességre neveli. Tiszteletben tartja a gyermekek, személyiségét, tudatosan keresi a bennük rejlő értékeket felelősen és elfogadóan viszonyul a gyermekekhez.

Felzárkóztatás területén – gondozás, önkiszolgáló-készségek kialakítása, környezet igényessége, a játéktéma fejlesztése, a kapcsolatteremtő készségük (társakkal, felnőttekkel), a közösségi magatartásuk, alkalmazkodóképességük fejlesztése, valamint speciális logopédiai (szókincs) fejlesztése az alapvető feladatunk.

Fejlesztésük nagyobb alaposságot, figyelmet, időt, türelmet kíván, hogy életkoruknak megfelelő ismeretekkel, összefüggések, logikai műveletek birtokában az óvodáskor végére normál iskolába beiskolázhatók legyenek.

A barátságos fogadtatásuknak, a kezdeti benyomásaiknak meghatározó szerepe van az óvodai élet folyamán. Az óvodába járás rendszerességét meg kell követelni. Az igazgató, a gyermekvédelmi felelősök együttműködnek a gyerekjóléti intézményekkel, nyilvántartják a kötelező óvodai nevelésből távolmaradás kockázatának kitett gyermekeket

Az egyedi feladatok biztosítják a gyermekek zavartalan fejlődését, a közösségi életre való felkészülésüket, a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatását.

Óvodánk szoros munkakapcsolatban van a városunkban működő Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálattal. Az intézmény felméri és

nyilvántartja a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű családokat.

A prevenció, korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése. Szükség szerint a családhoz illesztett segítségnyújtás, valamint együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Veszélyeztetett gyermek:

- elhanyagolás, (külső jelei: elhanyagolt fizikális jellemzők, alulfejlettség, hiánybetegségek; belső jelei: szeretethiány, magatartási zavarok)
- fizikai bántalmazás,
- érzelmi bántalmazás megnyilvánulásai,
- szexuális visszaélés jelei.

Hátrányos helyzetű gyermek:

- akinek a családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:

- akinek a családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította, és
- a szülő legfeljebb az iskola 8. évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be, vagy
- a gyermeket tartós nevelésbe vették.

7. SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK

7.1. SZERVEZETI FELÉPÍTÉSÜNK

Az óvoda nyitva tartása mindhárom telephelyen reggel 6-tól délután 17 óráig.

A gyermekcsoportokban két óvodapedagógus látja el a nevelőmunkát. Óvodánk sajátossága, hogy az óvoda gyógypedagógusa és a városunkban működő szakszolgálat gyógypedagógusai, logopédusai folyamatosan segítik fejlesztő munkánkat.

Nemzetiségi feladatok, a fejlesztő kompenzáló feladatok a hagyományostól eltérő óvodapedagógusi munkabeosztást igényelnek. Az óvodapedagógusok kötelező óráikból a csoportonkénti átfedési idő lehetőséget nyújt a kirándulásokra, rendezvények látogatására, óvodán kívüli szervezett programokra.

Minden gyermekcsoportban egy dajka segíti az óvodapedagógus, gondozó, fejlesztő munkáját és minden telephelyen egy pedagógiai asszisztens is. Fontos, hogy az óvodapedagógusok partnernek tekintsék őket, beszéljék meg a közös munkát és a gyermekekkel kapcsolatos elvárásokat, a segítség fokát. Fontos a kölcsönösen egymást segítő, etikus magatartás.

7.2. JAVASOLT NAPIRENDÜNK

<u>Időtartam</u>	<u>Tevékenység</u>
6.00-9.00	A gyermekek fogadása, játék Kötött és kötetlen tevékenységek
9.00-9.30	Testápolási tevékenységek Reggeli
9.30-11.45	Játék, kötött és kötetlen tevékenységek Egyéni képességfejlesztés, foglalkozás Séta, levegőzés Játék a szabadban
11.45-13.00	Testápolási tevékenységek Terítés, ebéd
13.00-15.00	Pihenés, alvás (mesével)
15.00-15.30	Testápolási tevékenységek Uzsonna
15.30-17.00	Játék Szabadtéri játékok Rendrakás

A gyermekek napirendjét, a gyerekek életkorának megfelelően a két óvodapedagógus alakítja ki. A javasolt napirend időkeretei rugalmasan kezelendők, és ezt az óvodapedagógus a csoportnaplóban konkretizálja.

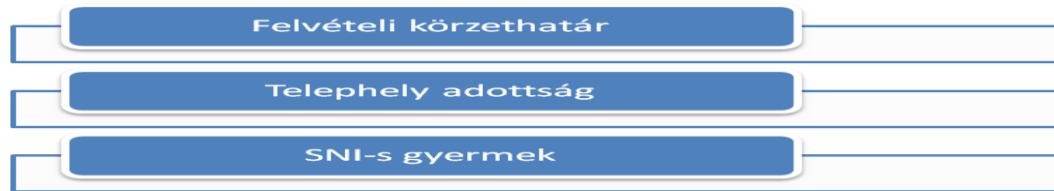
7.3. HETIREND

A kötött és kötetlen tevékenységek megszervezését az óvodapedagógusok közösen, az óvoda életrendjéhez alkalmazkodva tervezik, szervezik, a gyerekek fejlődési szempontjait szem előtt tartva. Ezeket a csoportnaplóban vezetik.

A kötött tevékenységek:	Heti testnevelés
	Mindennapos testnevelés
A kötetlen tevékenységek:	Játék
	Irodalmi nevelés
	Zenei nevelés
	Vizuális nevelés
	Külső világ tev. megismerése

7.4. A GYERMEKEK CSOPORTBA SOROLÁSA

Óvodánkban a 3-7 éves gyermekek a következő szempontok alapján kerülnek elhelyezésre:

Felvételi körzethatár:

Városunkat a körzethatárokról szóló helyi rendelet alapján különböző területi egységekre osztották, melyek az adott óvodához tartozó utcákat tartalmazzák.

Telephely adottság:

A férőhely szerinti beosztás, melyet az óvodaépület befogadóképessége határoz meg.

Sajátos nevelési igényű gyermek:

Az adott csoportban nevelünk-e Sajátos Nevelési Igényű gyermeket.

Csoportok szervezési elvei:

A csoportbeosztás és annak szervezési formája mindig a nevelőtestület hatásköre, figyelembe véve az adott év gyermeklétszámát és kor szerinti alakulását.

A csoportok kialakításánál az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

- létszámhatárok (meghatározó a csoportszoba nagysága, max. 25 fő),
- nevelőtestület pedagógiai elvein alapuló szervezési elképzelések tartalmi szempontok,
- az óvoda nevelési gyakorlatának szervezési elve (sajátos nevelési igényű gyermek ellátása, nemzetiségi nevelés, képességfejlesztés, felzárkóztatás, egyéni fejlesztés).

8. AZ ÓVODA ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

ÓVODÁNK ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI

- Óvodai nevelés országos Alapprogramja
- Nemzeti, etnikai kisebbségek Óvodai Irányelvei
- Óvoda Helyi Pedagógiai Programja
- Éves munkaterv
Aktuális szervezési, önértékelési és tanügy-igazgatási feladatok
A csoportok látogatásának tervezése.
- TÉR szabályzat
- A gyermekcsoport nevelési, tevékenységi naplója
- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció
- Szokás és szabályrendszer tervezése
- Mulasztási napló
Pontos adatkezelés – naprakész nyilvántartás

A PEDAGÓGIAI MUNKA ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Az ellenőrzés és értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése a hatékony együttműködés növelése érdekében. A pedagógus igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására. Szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető. A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, munkaközösségeivel, a nevelő/ tanító munkát segítő munkatársaival, a gyermek fejlődését támogató más szakemberekkel. Részt vesz szakmai kooperációkban, problémafelvetéseivel, javaslataival kezdeményező szerepet vállal.

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése;
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése;
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése;
- Helyi Pedagógiai Program megvalósításának nyomon követése, ellenőrzése.

Az óvoda pedagógiai munkájáért az óvoda igazgatója a felelős, tehát az ellenőrzés és értékelés is elsősorban az ő feladata.

Az ellenőrzés a tanév folyamán ütemezetten történik, ezt az éves munkaterv tartalmazza. Év végén összegző értékelés készül. Az egész óvodát érintő folyamatokban kiemelt jelentőségű a kimenet, az iskolába lépés szorosabb ellenőrzése, értékelése.

AZ ÓVODAI CSOPORTOK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Az óvodai gyermekcsoportok nevelési –tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, a feladatok egymásra épülnek. Ellenőrzését a nevelési év elején és végén az igazgató végzi.

Az igazgató a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést, a program célkitűzéseire képest.

A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Fontos a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése, a fejlődési ütem követése, a lemaradások jelzése, az egyénhez kötődő feladattervezés.

A fejlesztés eredményét folyamatosan nyomon követik, s ha szükséges, fejlesztési korrekciókat hajtanak végre. A fejlesztés megvalósulása nyomon

követhető az intézmény dokumentumaiban, a mindennapi gyakorlatban (óvodai és óvodán kívüli tevékenységek). Az óvodai pedagógiai program és a csoport éves nevelési tervének tartalmait, a gyermekek egyéni pedagógiai - pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptív módon alkalmazza.

Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-tanulási-tanítási folyamatban célzottan alkalmazza, a fejlesztő és összegző értékelési formákat. A gyermekek további eredményeit felhasználja a pedagógiai munka fejlesztésére.

Az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési, értékelési módszereket használ. Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít. A gyermekeknek személyre szabott értékelést ad.

Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait az általa megkezdett nevelési /tanulási folyamat elején megismerteti a szülőkkel.

Az intézményben folyó nevelési /tanítási munka alapjaként a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére vonatkozó megfigyelési rendszer működik. A gyermekek értékelése az intézmény alapidokumentumaiban elfogadott, közös alapelvek és követelmények alapján történik. Az intézményben a gyermeki fejlődést folyamatosan követik, a gyermeki fejlődést dokumentálják, elemzik, és az egyes évek értékelési eredményeit összekapcsolják. Az óvodapedagógusok a gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolnak szüleinek/gondviselőjének.

9. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

A gyermekek nevelése /tanítása érdekében kezdeményezően együttműködik az óvodapedagógus társaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és a szülőkkel.

A gyermekekkel történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg.

Család

Egyéni beszélgetések fogadóórák biztosítása a szülők kérésére. A nyílt és bizalomra épülő kommunikációra, információcserére, hiteles tájékoztatásra törekvés. Közös rendezvények megszervezése a szülők aktív közreműködésével (adventi vásár). Előadás, tájékoztatás fórum megszervezése igény szerint a szülők részére. A világhálón (Internet) keresztül a szülők tájékoztatása programjainkról, eredményeinkről. Az SZMK munkájának segítése támogatása. Az óvodai alapítvány szerepének kihangsúlyozása, támogatási lehetőségek ismertetése.

Általános iskola

Jó kapcsolatot kialakítása az iskolák dolgozóival, közös rendezvények megszervezésével, a volt óvodásaink meglátogatásával.

Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében a tanítókkal való együttműködés erősítése. A leendő elsős tanító nének eljönnek a nagycsoportos szülői értekezletre, illetve az iskolába kerülő gyermekeket meglátogatják óvodánkban. Az első osztályok kialakításánál véleményezési jogot biztosít az iskola.

Fenntartó

A fenntartóval mindennapos jó kapcsolatra törekszünk. Támogató segítő jellegű korrekt kapcsolatot igyekszünk kialakítani. Rendszeres egyeztetésre, kölcsönös tájékoztatásra mindig nyitottak vagyunk szakmai, pénzügyi és szervezési kérdésekben is tájékoztatást adunk. Fenntartó kérésére rendezvényeiken is aktívan részt vállalunk.

Pedagógiai szakszolgálat

Kapcsolatunkat szoros együttműködés jellemzi. Az iskolaérettség megállapításánál segítséget nyújtanak, biztosítják óvodánkban a logopédiai fejlesztést. A beilleszkedési, magatartási zavarokkal küzdő gyermekek esetében a pszichológus munkájára támaszkodhatunk. Az év eleji szülői értekezleten munkatársaik részt vesznek, az intézmény működéséről és a fejlesztési lehetőségekről adnak tájékoztatást.

Egyházak

Óvodánkban felmérjük a szülői igényeket, és ennek alapján biztosítjuk az egyház képviselője számára a helyet és a nevelési időn túli időt a hitoktatás számára.

Egészségügyi partnerek:

- **Védőnők**

A védőnői szolgálat mindig készséges velünk, bármilyen segítséget kérhetünk tőlük. Az óvoda védőnőivel szoros kapcsolatot alakítottunk ki,

velük egyeztetjük a tisztasági vizsgálatok, iskolaérettségi testi alkalmassági vizsgálat időpontjait.

- **Gyermekorvos**

Szoros kapcsolatot tartunk fent vele is a gyermekek általános egészségügyi vizsgálata érdekében. Járványok esetén a fertőtlenítés vagy más egyéb teendőkről egyeztetünk.

- **Fogorvos**

A törvény által előírt szokásos éves vizsgálat időpontját egyeztetjük vele. Beszélgetés a szájhigiénia és fogápolás fontosságáról a gyerekekkel az óvodában, és a nagyobbakkal a rendelőlátogatás kapcsán.

- **Üzemorvos**

A kötelező alkalmassági és szűrővizsgálatok időpontját egyeztetjük.

Gyermekjóléti és Családsegítő Szakszolgálat

Az általuk működtetett jelzőrendszer kapcsán is szoros az együttműködésünk. A nehézségekkel küzdő családok érdekében folyamatos kommunikációt tartunk fent.

Célunk a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, szükség szerint segítségnyújtás együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Mátyás Király Étkeзде

A gyermekek ételmezését biztosító intézmény. A napi létszám alakulásának kapcsán folyamatos kapcsolatot tartunk fent. Kölcsönösen egyeztetünk a

beiratkozott gyermekek esetleges kedvezményéről, illetve a kimenő gyermekek rendszerből való kivételéről.

Művelődési Ház és Könyvtár

Az általuk szervezett gyermekprogramok látogatása illetve a szülők tájékoztatása a lehetséges programokról.

Az olvasás megszerettetése érdekében könyvtárlátogatás szervezése.

10. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK

10.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Óvodánk személyi feltétele megfelelő, de szakmai felkészültségünket folyamatosan bővítjük, a helyi programunk megfelelő szakmai megvalósításához. A humán erőforrás képzési és fejlesztési tervek elkészítése az eredmények ismeretében, azokra épülve, annak érdekében történik, hogy a munkatársak szakmai tudása megfeleljen az intézmény jelenlegi és jövőbeli igényeinek, elvárásainak. Az intézmény rendszeresen felméri a szükségleteket, reális képpel rendelkezik a nevelő/ tanító munka humán erőforrás-szükségletéről. A humán erőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében jelzi a fenntartó számára. A pedagógiai munka megszervezésében, a feladatok elosztásában a szakértelem és az egyenletes terhelés kiemelt hangsúlyt kap. Az óvodapedagógusok végzettsége, képzettsége megfelel a nevelő/tanító munka feltételeinek, az intézmény deklarált céljainak.

10.2. TÁRGYI FELVÉTELEK

Az óvodaépületek korszerűsítése a lehetőségekhez mérten a korábbi években megtörtént, ami a későbbiekben is folyamatosan kívánunk fejleszteni a gyermekek érdekeinek megfelelően.

Az intézmény rendelkezik a belső infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó intézkedési tervvel, amely figyelembe veszi az intézmény nevelési/tanítási struktúráját, a nevelőmunka feltételeit és pedagógiai céljait.

Az intézmény rendelkezik rendszeres igényfelméréseken alapuló intézkedési tervvel. Arra törekszik, hogy az intézkedési tervnek megfelelő fejlesztés megtörténjen, és ehhez rendelkezésre állnak a megfelelő tárgyi eszközök

Óvodánk belső és külső környezete esztétikus, szép, mely az óvodai dolgozók szorgalmának, esztétikai igényének, pedagógiai igényességének köszönhető.

11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

<u>Elfogadta:</u> Nagymarosi Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde Nevelőtestülete	dátum: 2025.
<u>Jóváhagyta:</u> Nagymarosi Napköziotthonos Óvoda Igazgató	dátum: 2025. aláírás: ..... PH.

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:

- 1.Nagymaros Város Önkormányzatának Képviselő Testülete
- 2.Nevelőtestület
- 3.Szülői Munkaközösség elnöke
- 4.Nagymarosi Német Nemzetiségi Önkormányzat

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A helyi pedagógiai program érvényességi ideje:

A nevelőtestület határozata alapján, visszavonásig - érvényes.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- Törvényi módosítások előírják
- Fenntartói feladatváltozás
- A nevelőtestület 50+1%-a igényli a program változtatását
- A nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- Szervezeti átalakítás

FELHASZNÁLT IRODALOM

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről

2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában

(Alex-typo Kiadó és reklámiroda Bt.; 1992 ISBN 963 7735 003)

Talabér Teréz: Zweisprachigkeit im Kindergarten

(Sopron 1992.)

Talabér Teréz: Spiel mit dem Wort, Spiel mit der Sprache

(Nemzeti Tankönyvkiadó Nemzetiségi Önálló Osztály, Cier Print Bt. Budapest 1998.)

Villányi Györgyné: Az óvodai programkészítés elmélete és gyakorlata
(Országos Közoktatási Intézet 1998)

Tartalom

ÓVODÁNK ADATAI, JOGI STÁTUSZA.....	1
1. HELYZETKÉP.....	2
1.1. ÓVODÁNK SAJÁTOS ARCULATA	2
ÓVODÁNK SZERKEZETÉNEK BEMUTATÁSA	5
NEVELÉSI KONCEPCIÓNK	8
2. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI	9
2.1.1. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA	9
2.1.2. NEMZETISÉGI NEVELÉS CÉLJA	9
2.1.3. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK CÉLJA	9
2.2. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI	9
2.2.2. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.2.3. AZ ANYANYELVI-, ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA.....	12
2.3. GYERMEKKÉPÜNK.....	15
2.4. ÓVODAPEDAGÓGUS SZEREPE	16
2.5. PEDAGÓGUS ETIKA.....	18
3. FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGEK	20
3.1. JÁTÉK	22
3.2. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK.....	24
3.3. IRODALMI NEVELÉS	26
3.4. ZENEI NEVELÉS	27
3.5. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	29
3.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE – MATEMATIKAI NEVELÉS, KÖRNYEZETVÉDELEMRE NEVELÉS	32
3.7. TESTI NEVELÉS.....	38
3.8. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM.....	40
4. ÓVODÁNK SAJÁTOS FELADATAI	48
4.1. MINDERHEITENERZIEHUNG	48
4.2. HAGYOMÁNYÓRZÉS, NÉPSZOKÁSOK.....	58
4.3. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK NEVELÉSE AZ ÓVODÁBAN	60
4.3.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE ÓVODÁNKBAN	61
5. GYERMEKVÉDELEM.....	69
6. ESÉLYTEREMTÉSI PROGRAM	73
7. SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK	75

8.AZ ÓVODA ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	<u>78</u>
9. AZ ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE.....	81
10. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK.....	86
10.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK.....	86
10.2. TÁRGYI FELVÉTELEK	86
11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	88
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	90